

ΚΠολΔ 457

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

239/2017 ΑΠ (698019)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ

Εξάλλου από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 457 παρ. 2 και 3, 460, 461 και 463 του ίδιου κώδικα προκύπτει ότι τα ιδιωτικά έγγραφα, σε αντίθεση με τα δημόσια δεν έχουν το τεκμήριο γνησιότητας. Η επίκληση και προσκομιδή ιδιωτικού εγγράφου προς απόδειξη ουσιώδους ισχυρισμού εμπεριέχει, εντεύθεν, τον ισχυρισμό του διαδίκου περί της γνησιότητάς του, ο δε αντίδικος τούτου έχει το βάρος της δηλώσεως περί αρνήσεως της γνησιότητας και ο πρώτος της απόδειξης αυτής, όταν αμφισβητηθεί, καθόσον η αμφισβήτηση της γνησιότητας συνιστά άρνηση. Εφόσον το ιδιωτικό έγγραφο είναι ενυπόγραφο, αδιάφορο αν φέρει την υπογραφή εκείνου κατά του οποίου προσάγεται ή τρίτου το παραγόμενο από τη μη αμφισβήτηση της γνησιότητας της υπογραφής αμάχητο τεκμήριο περί της γνησιότητας του υπερκειμένου περιεχομένου του εγγράφου, που καλύπτεται από την υπογραφή, ανατρέπεται μόνο με την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού, του επικαλουμένου την πλαστότητα, επιβαρυνόμενου με την απόδειξή της (ΚΠολΔικ 463). Η αμφισβήτηση της γνησιότητας ιδιωτικού εγγράφου, καθώς και η προσβολή του ως πλαστού, χωρίς να αποδίδεται η πλαστότητα σε ορισμένο πρόσωπο, πρέπει να γίνει κατά την ίδια συνεδρίαση, κατά την οποία το έγγραφο προσκομίζεται, με προσθήκη στις προτάσεις, επιβάλλεται δε να είναι ρητή, σαφής και ειδική, τυχόν δε αμφισβήτηση σε μεταγενέστερη συζήτηση όπως π.χ. το πρώτον ενώπιον του Εφετείου, είναι απαράδεκτη, εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 269 και 527 ΚΠολΔικ. Αν μεν αποδειχθεί κατά τη διαδικασία, κατά την οποία εκδικάζεται η υπόθεση, η μη γνησιότητά του ή η πλαστότητα του περιεχομένου του, τούτο, κατά το μη γνήσιο ή πλαστό μέρος του δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη από το δικαστήριο, ενώ αν προκύπτει ότι τούτο είναι γνήσιο, τότε το έγγραφο είναι ληπτέο. Αν όμως το δικαστήριο στην περίπτωση αυτή, χωρίς να εξετάσει τη γνησιότητα ή πλαστότητά του περιεχομένου του λάβει ή δεν λάβει υπόψη το ως άνω έγγραφο, τότε υποπίπτει στην αναιρετική πλημμέλεια του αριθμού 11α του άρθρου 559 ΚΠολΔικ (και όχι του αριθμού 1 όπως υπολαμβάνουν οι αναιρεσείοντες, καθόσον η παραβίαση αυτή αφορά σε δικονομικού δικαίου διάταξη) αφού εκτιμά ή δεν εκτιμά έγγραφο πριν διαπιστώσει, ως οφείλει, αν εμπίπτει στα επιτρεπόμενα ή μη επιτρεπόμενα από το νόμο αποδεικτικά μέσα.

2017 Ι. ΔΕΛΗΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ - ANEY KEIMENOU

(Δ/ΝΗ 2017/666)

Ο αναιρετικός λόγος του άρθρου 559 αριθ. 11 ΚΠολΔ μετά την εφαρμογή του ν. 4335/2015. Μελέτη του Ιωάννη Στ. Δελικωστόπουλου, Επίκουρου Καθηγητή Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών Δικηγόρου στον Αρειο Πάγο, δημοσιευμένη στη Δ/ΝΗ 2017, 666.

1186/2015 ΑΠ (661085)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Αναίρεση. Λόγοι. Λήψη υπόψη από το Εφετείο ιδιωτικού συμφωνητικού, του οποίου τη γνησιότητα είχε αμφισβητήσει ο αναιρεσείων, χωρίς το Εφετείο να δεχτεί ότι αποδείχθηκε η γνησιότητα των υπογραφών που φέρονται στο έγγραφο αυτό. Αναirεί την υπ' αριθ. 261/2013 απόφαση του Εφετείου Ναυπλίου. Παραπέμπει.

Εξάλλου κατά το άρθρο 457 § 1 ΚΠολΔ τη γνησιότητα εγγράφου εφόσον αμφισβητείται πρέπει να την αποδείξει εκείνος που το επικαλείται και το προσκομίζει. Στην προκειμένη περίπτωση με τον έκτο λόγο αναίρεσης του κυρίου δικογράφου αναίρεσης ο αναιρεσείων προσάπτει στην προσβαλλόμενη απόφαση την από το αριθ. 11α του άρθρου 559 ΚΠολΔ πλημμέλεια επειδή το Εφετείο έλαβε υπόψη του το από 21-6-1969 ιδιωτικό συμφωνητικό, του οποίου τη γνησιότητα αμφισβήτησε ο αναιρεσείων χωρίς το Εφετείο να δεχτεί ότι αποδείχθηκε η γνησιότητα των υπογραφών που φέρονται στο έγγραφο αυτό. Όπως προκύπτει από την επισκόπηση της προσβαλλόμενης απόφασης το Εφετείο έλαβε υπόψη του το έγγραφο αυτό χωρίς καμία έρευνα της γνησιότητας των υπογραφών του και επομένως ο εξεταζόμενος λόγος αναίρεσης είναι βάσιμος. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω πρέπει η προσβαλλόμενη απόφαση να αναιρεθεί και να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο, συγκροτούμενο όμως, από άλλους δικαστές, εκτός απ' αυτούς που εξέδωσαν την προσβαλλόμενη απόφαση (άρθρο 580 § 3 ΚΠολΔ).

3016/2015 ΕΙΡ ΑΘ (654086)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Διατάξεις άρθ. 432, 443, 445, 447, 448, 457 §§ 1,2,3 ΚΠολΔ, ως προς τα έγγραφα που στηρίζουν κι αποδεικνύουν τη θετική ζημία. Η επίκληση και προσαγωγή τους από διάδικο, που στηρίζει κι αποδεικνύει δικαίωμα (καταβολή ποσών) θεωρείται ότι εμπεριέχει και ισχυρισμό περί γνησιότητας του. Ο αντίδικός που επιδιώκει την ανατροπή ως αποδεικτικού στοιχείου υποχρεούται να δηλώσει αν δέχεται ή αρνείται τη γνησιότητα. Εφόσον, το έγγραφο προέρχεται από τρίτο, αναγνωρίστηκε ως γνήσιο ως έχει και από άλλο οφειλέτη (ασφαλιστική εταιρεία) δημιουργείται τεκμήριο περί ορθότητας και γνησιότητας των κονδυλίων.

2015 Α. ΑΘΑΝΑΣΑΣ Χ.ΑΘΑΝΑΣΑ Ι.ΑΘΑΝΑΣΑΣ - ΑΝΕΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

(ΔΕΕ 2015/16)

Διαταγή πληρωμής - Ο καθ' ού η ανακοπή αποδεικνύει με έγγραφα τα αναγκαία για έκδοση διαταγής πληρωμής και κατά τη συζήτηση της ανακοπής - Ακυρη επιταγή.

Σχετ. Νομολ.: ΕΦΑΘ 225/2006, ΑΠ 1229/2007.

Μελέτη των Αθανασίου Ι. Αθανασά, Χριστίνας Α. Αθανασά, και Ιωάννη Α. Αθανασά, Δικηγόροι, δημοσιευμένη στο ΔΕΕ 2015, 16.

638/2014 ΑΠ (658247)

(ΕΠΟΛΔ 2014/526, ΝΟΜΟΣ/πλήρης κείμενο)

Πολιτική δικονομία. Απόδειξη. Γνησιότητα ιδιωτικού αποδεικτικού εγγράφου. Η αμφισβήτηση του ιδιωτικού εγγράφου ως προς τη γνησιότητα αυτού κατά τον προσήκοντα χρόνο η οποία συνιστά άρνηση, θα πρέπει να είναι ρητή, σαφής και ειδική, χωρίς

ενδοιαστικές ή υποθετικές εκφράσεις. (Σημείωμα Δημητρίου Γ. Μπαμπινιώτη, ΕΠΟΛΔ 2014/526).

Οι λόγοι αναίρεσης από τους αριθ. 11 α` και 12 του άρθρου 559 ΚΠολΔ ιδρύονται, αντιστοίχως, αν το δικαστήριο έλαβε υπόψη αποδεικτικά μέσα που ο νόμος δεν επιτρέπει, όπως έγγραφο του οποίου η γνησιότητα αμφισβητήθηκε (άρθρο 457 παρ. 2 ΚΠολΔ) και δεν ερευνήθηκε ή μεταφρασμένο ξενόγλωσσο έγγραφο από δικηγόρο το όνομα του οποίου δεν προκύπτει από το έγγραφο (άρθρα 454 ΚΠολΔ και 53 Κώδικα Δικηγόρων) και αν το δικαστήριο παραβίασε τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων, προσδίδοντας σε κάποιο αποδεικτικό μέσο αποδεικτική δύναμη μικρότερη ή μεγαλύτερη εκείνης που καθορίζει ο νόμος και όχι όταν το εξετίμησε ελευθέρως κατά τον κανόνα του άρθρου 340 Κ.Πολ.Δ., οπότε, σύμφωνα με το άρθρο 561 παρ. 1 ΚΠολΔ, η σχετική κρίση του δεν υπόκειται σε ανααιρετικό έλεγχο. Στην προκειμένη περίπτωση, με τους τρίτο και τέταρτο, κατά το νοηματικό του περιεχόμενο από τον αριθ. 11 α` του άρθρου 559 ΚΠολΔ λόγους του αναιρετηρίου προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο : α) έλαβε υπόψη και εκτίμησε το από 14-10-2002 έγγραφο της τράπεζας χωρίς προηγουμένως να ερευνήσει και διαπιστώσει τη γνησιότητά του, την οποία ρητά η αναιρεσείουσα είχε αμφισβητήσει με τις προτάσεις της, β) έλαβε υπόψη το ως άνω σε απλή ανεπικύρωτη φωτοτυπία ξενόγλωσσο έγγραφο και τη συνοδεύουσα αυτό μετάφραση από δικηγόρο, χωρίς να προκύπτει αν συνιστά το πρωτότυπο ή το ακριβές επικυρωμένο αντίγραφο αυτού και από ποιόν δικηγόρο είχε γίνει η μετάφρασή του και γ) έλαβε υπόψη του το ίδιο ως άνω έγγραφο που απεστάλη με το σύστημα της τηλεομοιοτυπίας, χωρίς να προκύπτει με ασφάλεια ότι αυτό εκδόθηκε από την τράπεζα Οι λόγοι αυτοί είναι αβάσιμοι, διότι, όπως προκύπτει από τις έγγραφες ενώπιον του Εφετείου προτάσεις της αναιρεσείουσας αυτή δεν αρνήθηκε τη γνησιότητα του ως άνω εγγράφου, αλλά ισχυρίστηκε ότι η ίδια δεν ήταν σε θέση να επιβεβαιώσει ή μη τη γνησιότητά του, ουδόλως δε αντιτάχθηκε στη λήψη υπόψη από το Εφετείο του ίδιου εγγράφου για τους λοιπούς αναφερόμενους στο αναιρετήριο λόγους, τους οποίους ουδόλως επικαλέσθηκε (άρθρο 562 παρ. 2 ΚΠολΔ).

1088/2014 ΑΠ (640212)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Απόδειξη. Ιδιωτικά έγγραφα. Η επίκληση και προσκόμιση από διάδικο ιδιωτικού εγγράφου για άμεση ή έμμεση απόδειξη ουσιώδους ισχυρισμού ενέχει και ισχυρισμό της γνησιότητάς του, την οποία αυτός οφείλει να αποδείξει, εφόσον αμφισβητηθεί από τον αντίδικό του. Η αμφισβήτηση της γνησιότητας αφορά την υπογραφή του εγγράφου και η απόδειξη της γνησιότητας της υπογραφής δημιουργεί αμάχητο τεκμήριο για τη γνησιότητα του περιεχομένου του εγγράφου, που καλύπτεται από την υπογραφή του συντάκτη, το οποίο τεκμήριο ανατρέπεται μόνο με την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού. Η αμφισβήτηση της γνησιότητας της υπογραφής ιδιωτικού εγγράφου πρέπει να γίνεται κατά τη συνεδρίαση που αυτό προσκομίζεται με δήλωση στο ακροατήριο ή με την προσθήκη στις προτάσεις και απαιτείται να είναι ρητή, σαφής και ειδική, χωρίς ενδοιαστικές ή υποθετικές εκφράσεις. Αν η υπογραφή του ιδιωτικού εγγράφου δεν αμφισβητηθεί με αυτόν τον τρόπο, θεωρείται ότι έχει αναγνωριστεί σιωπηρά η γνησιότητά του και τυχόν μεταγενέστερη αμφισβήτηση αυτής είναι απαράδεκτη. Θεμελίωση της ανααιρετικής πλημμέλειας κατ' άρθρο 559 αριθμ. 11α' ΚΠολΔ, εφόσον το δικαστήριο λάβει υπόψη ιδιωτικό έγγραφο κατά την ουσιαστική αξιολόγηση αγωγής ή ένστασης, παρά τη σύννομη αμφισβήτηση της γνησιότητάς του και χωρίς προηγουμένως να ερευνήσει και να απορρίψει ως αβάσιμο τον σχετικό ισχυρισμό. Παραδεκτό του σχετικού λόγου αναίρεσης. Απόρριψη αναίρεσης κατά της υπ' αριθμ. 5518/2012 απόφασης του Εφετείου Αθηνών.

638/2014 ΑΠ (658247)

(ΕΠΟΛΔ 2014/526, ΝΟΜΟΣ/πλήρες κείμενο)

Πολιτική δικονομία. Απόδειξη. Γνησιότητα ιδιωτικού αποδεικτικού εγγράφου. Η αμφισβήτηση του ιδιωτικού εγγράφου ως προς τη γνησιότητα αυτού κατά τον προσήκοντα χρόνο η οποία συνιστά άρνηση, θα πρέπει να είναι ρητή, σαφής και ειδική, χωρίς ενδοιαστικές ή υποθετικές εκφράσεις. (Σημείωμα Δημητρίου Γ. Μπαμπινιώτη, ΕΠολΔ 2014/526).

1307/2014 ΑΠ (647368)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Έννοια

«εγγράφων» για τη θεμελίωση του αναιρετικού λόγου κατ' άρθ. 559 αριθμ. 20 ΚΠολΔ. Η «έκθεση εξέτασης» δεν αποτελεί έγγραφο κατά την έννοια αυτή. Απόρριψη κατά της υπ' αριθ. εκθ. κατάθεσης 142/19-6-2013 αίτησης για αναίρεση της 104/2013 απόφασης του Εφετείου

1672/2013 ΑΠ (616959)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Η αναιρετική πλημμέλεια της

παραμόρφωσης εγγράφου. Έγγραφα είναι μόνο τα αποδεικτικά έγγραφα που παρέχουν άμεση ή έμμεση απόδειξη κατά του αντιδίκου, όχι όμως και τα διαδικαστικά έγγραφα της ίδιας δίκης.

1743/2014 ΑΠ (644555)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Πώληση ακινήτου. Παράλειψη τήρησης του νόμιμου τύπου. Ισχυρισμοί περί καταβολής του τιμήματος από τον αγοραστή. Αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού κατά των εναγόμενων κληρονόμων του πωλητή. Προσκόμιση από τον αγοραστή εξοφλητικής απόδειξης σε φωτοτυπία, λόγω ισχυριζόμενης απώλειας του πρωτοτύπου της. **Ένσταση πλαστότητας αυτής από τους εναγόμενους τόσο ως προς το κείμενο, όσο και ως προς την υπογραφή.** Διενέργεια πραγματογνωμοσύνης. Προσκόμιση έτερης μεταγενέστερης της πρώτης απόδειξης σε φωτοτυπία από τους εναγόμενους με διαφορετικό περιεχόμενο.

Γνησιότητα ιδιωτικού εγγράφου. Η απόδειξη

αυτής είναι απαραίτητη και αν ακόμη το έγγραφο έχει προσαχθεί για να στηρίξει δικαστικό τεκμήριο. **Αν ο διάδικος που προσκομίζει το ιδιωτικό έγγραφο δηλώσει ότι αυτό είναι πλαστό, τότε ο αντίδικος του δεν έχει υποχρέωση να δηλώσει αν αναγνωρίζει ή αμφισβητεί τη γνησιότητα του εγγράφου και το δικαστήριο δεν μπορεί να αναγνωρίσει ως γνήσιο το έγγραφο.** Αντιφατικές αιτιολογίες της προσβαλλόμενης απόφασης του Εφετείου καθώς, ενώ δέχεται ότι η απόδειξη, με την οποία φερόταν ότι ο αγοραστής συμφώνησε με τον δικαιοπάροχο των εναγομένων τη μεταβίβαση, λόγω πωλήσεως, του ακινήτου ήταν γνήσια κατά την υπογραφή του λαβόντος εκ προσυμφώνου πωλητή και ότι ήταν γνήσιο και το περιεχόμενό της, στη συνέχεια εδέχθη, αντιφατικά, ότι δεν καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων συμφωνία για μεταβίβαση του επίδικου ακινήτου. Αναιρεί την υπ' αριθ. 469/2012 απόφαση του Εφετείου Αθηνών. Παραπέμπει.

95/2014 ΕΦ ΔΩΔ (670273)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Γνησιότητα εγγράφου. Στην περίπτωση αμφισβήτησης της γνησιότητας εγγράφου αυτή πρέπει να είναι ρητή, σαφής και ειδική ως προς ορισμένο στοιχείο του εγγράφου και όχι γενική και ενδοιαστική.

95/2014 ΕΦ ΩΔΔ (670273)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Γνησιότητα εγγράφου. Στην περίπτωση αμφισβήτησης της γνησιότητας εγγράφου αυτή πρέπει να είναι ρητή, σαφής και ειδική ως προς ορισμένο στοιχείο του εγγράφου και όχι γενική και ενδοιαστική

196/2014 ΕΦ ΛΑΡ (685657)

(ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ 2015/216)

Επί διεκδικητικής τριτανακοπής αναγκαστική ομοδικία επισπεύδοντος δανειστή και οφειλέτη. Απεύθυνση έφεσης, με ποινή απαραδέκτου, κατά όλων των αναγκαίων ομοδίκων. Επί έφεσης αναγκαίου ομοδίκου θεωρούνται συνασκούντες και οι ομόδικοί του, διό δεν απευθύνεται κατ' αυτών αλλά πρέπει να κληθούν, με ποινή απαραδέκτου της συζήτησης. **Ακυρότητα ιδιόγραφης διαθήκης, που δεν έχει γραφτεί ολόκληρη, χωρίς να υπογραφεί με το χέρι του διαθέτη, προτεινόμενη από έχοντα άμεσο έννομο συμφέρον, ο οποίος λούμενος αυτή φέρει το βάρος απόδειξης γνησιότητας της υπογραφής και ιδιόχειρης γραφής.** Τεκμήριο γνησιότητας ιδιόγραφης διαθήκης εκ της κήρυξης της ως κυρίας, αν από τη δημοσίευση παρήλθε δετία χωρίς αμφισβήτηση

616/2014 ΕΦ ΠΕΙΡ (ΜΟΝ) (ΝΑΥΤ) (668750)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Εργατικές διαφορές. Αγωγή καταβολής διαφορών δεδουλευμένων, υπερωριών κλπ. Ενσταση εξοφλήσεως. Μέσα απόδειξης. **Ιδιωτικά έγγραφα. Αμφισβήτησης υπογραφής. Βάρος αποδείξεως. Νομιμοποίηση. Η αμφισβήτηση της γνησιότητας της υπογραφής ιδιωτικού εγγράφου πρέπει να γίνει κατά την ίδια συνεδρίαση που προσκομίζεται το έγγραφο και με την προσθήκη και πρέπει να είναι ρητή, σαφής και ειδική χωρίς ενδοιαστικές ή υποθετικές εκφράσεις.** Ορθά και νόμιμα δεν λήφθηκαν υπόψη οι αποδείξεις μισθοδοσίας που προσκόμισε η εκκαλούσα αφού ο δικηγόρος του πρώτου ενάγοντα αμφισβήτησε την υπογραφή των εναγόντων σε αυτές στο ακροατήριο και με την προσθήκη του. Οι δε υπογραφές των εναγόντων είναι διαφορετικές στις αποδείξεις αυτές από αυτές στα υπόλοιπα έγγραφα. Η προσκομίσασα αυτές, έφερε το βάρος απόδειξης αλλά δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο για να αποδείξει την γνησιότητα τους.

1304/2013 ΑΠ (616023)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Διαδικασία αυτοκινητικών διαφορών. Αποδεικτικά μέσα.

Λαμβάνονται υπόψη και εκείνα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, τα οποία το δικαστήριο εκτιμά ελεύθερα, χωρίς να υποχρεούται να ακολουθήσει ορισμένους κανόνες ως προς την αποδεικτική τους ισχύ. Περιεχόμενο αυτών. **Φωτογραφίες. Απόδειξη της γνησιότητας αυτών από εκείνον που τις προσήγαγε, εφόσον αυτή αμφισβητήθηκε από τον αντίδικό του, όχι μόνο αν γίνεται χρήση αυτών για άμεση απόδειξη, αλλά και όταν από αυτές συνάγονται δικαστικά τεκμήρια.** Ρητή, σαφής και ειδική, η άρνηση της γνησιότητας των φωτογραφιών, όπως και κάθε ιδιωτικού εγγράφου, κατά την ίδια συζήτηση κατά την οποία προσκομίζονται αυτές. Απαράδεκτη η μεταγενέστερη αμφισβήτηση της γνησιότητας αυτών.

517/2013 ΑΠ (616199)

Από τις διατάξεις των άρθρων 336 παρ. 3, 339 και 395 ΚΠολΔ, συνάγεται, **ότι δικαστικά τεκμήρια** μπορούν να συναχθούν από το δικαστήριο της ουσίας, από οπουδήποτε, άρα και από άκυρα και παράτυπα έγγραφα, εφόσον είναι παραδεκτή η απόδειξη με μάρτυρες (άρθρο 395 ΚΠολΔ). **Πρέπει, όμως, η γνησιότητα του εγγράφου, που αποτελεί τη βάση του τεκμηρίου, από το οποίο το δικαστήριο συνάγει τα συμπεράσματά του, να είναι αποδεδειγμένη και όχι αμφισβητούμενη.** Αν αμφισβητείται είναι ανάγκη να αποδεικνύεται.

Κατά δε το άρθρο 457 §2 ΚΠολΔ "εκείνος κατά του οποίου προσκομίζεται ιδιωτικό έγγραφο οφείλει να δηλώσει αμέσως αν αναγνωρίζει ή αρνείται τη γνησιότητα της υπογραφής, διαφορετικά το έγγραφο θεωρείται αναγνωρισμένο". Κατά την έννοια αυτής της διατάξεως ως **"αμέσως"** γενόμενη καταφατική ή αρνητική δήλωση περί της γνησιότητας νοείται αυτή που έγινε στη συζήτηση, κατά την οποία το έγγραφο προσκομίστηκε με επίκληση στο δικαστήριο και η έλλειψη της δηλώσεως αυτής έχει ως αποτέλεσμα να θεωρείται ότι η γνησιότητα αναγνωρίστηκε σιωπηρά και είναι περιττό να διαταχθούν αποδείξεις περί αυτής.

Εν όψει τούτων, η κατά τη μεταγενέστερη συζήτηση αμφισβήτηση της γνησιότητας του εγγράφου είναι απαράδεκτη (ΑΠ 310/1996), ενώ κατά την παρ. 3 της ΚΠολΔ 457, αν αναγνωρισθεί ή αποδειχθεί η γνησιότητα της υπογραφής θεωρείται ότι έχει αποδειχθεί η γνησιότητα του περιεχομένου, με την επιφύλαξη της προσβολής του εγγράφου ως πλαστού. Εξ άλλου, αν ο εκδότης του εγγράφου ισχυρισθεί ότι η **χρονολογία του εγγράφου είναι αναληθής φέρει το βάρος αποδείξεως, διότι και η χρονολογία αποτελεί περιεχόμενο του εγγράφου καλυπτόμενο από την ουσιαστική δύναμη του άρθρου 445 ΚΠολΔ (ΑΠ1754/2007).** **Αν όμως από τον αντίδικο του διαδικού που προσκόμισε ιδιωτικό έγγραφο αμφισβητηθεί η γνησιότητά του, ως υπογεγραμμένου από πρόσωπο άλλο από τον φερόμενο ως εκδότη του εγγράφου,** ο δικαστής δεν επιτρέπεται να το εκτιμήσει μόνο ή με άλλες αποδείξεις προς μόρφωση της πεποιθήσεώς του για το κατ' ουσία βάσιμο της αγωγής ή των προβληθειών κατ' αυτής ενστάσεων, αν προηγουμένως δεν κρίνει και απορρίψει ως αβάσιμο τον περί μη γνησιότητας του εγγράφου ισχυρισμό, ο οποίος συνιστά νόμιμη δικονομική ένσταση (άρθρο 457 ΚΠολΔ) τουτέστιν πράγμα που έχει ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και η μη λήψη υπόψη του οποίου επάγεται την αναίρεση της απόφασης κατά το άρθρο 559 αρ. 8β' ΚΠολΔ. Εξ άλλου, αν ο ισχυρισμός αυτός απορριφθεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, θα πρέπει, για να ληφθεί υπόψη, από το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, να επαναφερθεί νομοτύπως ενώπιον του υπό τους ορισμούς του άρθρου 240 ΚΠολΔ, είτε με την έφεση, εφόσον ο εκκαλών είναι εκείνος που αμφισβητεί τη γνησιότητα, είτε με τις προτάσεις αν ο τελευταίος είναι εφεσίβλητος.

Περαιτέρω δε αν, κατά παράβαση των διαληφθεισών διατάξεων περί δικαστικών τεκμηρίων, λάβει υπόψη του το έγγραφο, τότε υποπίπτει στην πλημμέλεια του αριθ. 11α' του άρθρου 559 ΚΠολΔ, **αφού εκτιμά έγγραφο πριν διαπιστώσει αν περιλαμβάνεται στα επιτρεπόμενα ή μη επιτρεπόμενα από το νόμο αποδεικτικά μέσα** (ΑΠ 1974/2008). Τέλος για την πληρότητα του ως άνω λόγου αναιρέσεως, θα πρέπει ο αναιρεσείων να επικαλείται ότι η γνησιότητα του εγγράφου, που έλαβε υπόψη το δικαστήριο της ουσίας, αμφισβητήθηκε κατά τα ως άνω διαλαμβανόμενα. Σε περίπτωση δε, που ο ισχυρισμός του αυτός, απορρίφθηκε από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ότι επαναφέρθηκε στο δευτεροβάθμιο, κατά τους ορισμούς του άρθρου 240 ΚΠολΔ.

140/2013 ΕΦ ΛΑΡ (630003)

(ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ 2013/349)

Τη γνησιότητα ιδιωτικών εγγράφων, επί αμφισβήτησης, αποδεικνύει ο επικαλούμενος αυτά.

Εξαίρεση επί πιστωτικών τίτλων, όπου ο αμφισβητών την υπογραφή του βαρύνεται με απόδειξη. Αν με την έφεση προσάπτεται σφάλμα για μη νόμιμη επιβολή του βάρους απόδειξης, έννομο συμφέρον για άσκηση έφεσης έχει μόνο ο διάδικος στον οποίο παρά το νόμο επιβλήθηκε το βάρος αυτής και όχι ο μη βλαπτόμενος αντίδικός του, αφού μπορεί να αποδείξει το αντίθετο κατ' ανταπόδειξη.

Επί

απόδειξης ότι η υπογραφή στη θέση του αποδέκτη συναλλαγματικής δεν ανήκει στον ανακόπτοντα, το ποίος είναι ο πλαστογράφος δεν ασκεί επιρροή στη συγκεκριμένη δίκη, της οποίας αντικείμενο είναι το κύρος της εκδοθείσας διαταγής πληρωμής.

695/2013 ΠΠΡ ΑΘ (705340)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Ακυρότητα της ιδιογράφης διαθήκης. Ιδιωτικά έγγραφα. Δεν έχουν τεκμήριο γνησιότητας σε αντίθεση με τα δημόσια έγγραφα. Η αμφισβήτηση της γνησιότητας της υπογραφής ιδιωτικού εγγράφου πρέπει να γίνει κατά την ίδια συνεδρίαση κατά την οποία το έγγραφο προσάγεται με προσθήκη στις προτάσεις, διαφορετικά το έγγραφο θεωρείται ότι αναγνωρίστηκε και η τυχόν μεταγενέστερη αμφισβήτηση της γνησιότητας αυτού είναι απαράδεκτη.

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 443, 445, 447, 457 και 458 ΚΠολΔ προκύπτει ότι το ιδιωτικό έγγραφο έχει αποδεικτική δύναμη όταν φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του εκδότη, η γνησιότητα δε του καλυπτόμενου με την υπογραφή του εκδότη περιεχομένου του εγγράφου αυτού, όταν αμφισβητηθεί από τον εκδότη, αποδεικνύεται με την απόδειξη της γνησιότητας της υπογραφής του, οπότε δημιουργείται αμάχητο τεκμήριο για την γνησιότητα του περιεχομένου του, το οποίο ανατρέπεται μόνο με την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού. Το βάρος της απόδειξης της γνησιότητας του ιδιωτικού εγγράφου, η οποία γίνεται με κάθε νόμιμο αποδεικτικό μέσο, φέρει εκείνος που το επικαλείται και το προσκομίζει στη δίκη, καθόσον ο ισχυρισμός του εκδότη ότι η υπογραφή του στο έγγραφο δεν είναι γνήσια συνιστά άρνηση (Βλ. ΑΠ 1616/2001 ΕλλΔνη 43. 407, ΑΠ 1323/1996 ΕλλΔνη 1997 1055, ΑΠ 310/1996 ΕλλΔνη 1997 87, ΑΠ 780/1994 ΕλλΔνη 1995 840, ΑΠ 374/1994 ΑρχΝ 1994 302, ΕφΘεςΙ445/2009, ΕφΠατρ 143/2008, Εφ Πατρ 954/2008 βλπ Νόμος).

165/2013 ΕΙΡ ΑΘ (590547)

(Α΄ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, ΕΠΟΛΔ 2013/555)

Έγγραφο σύμβαση ιδιώτη με έγγραφο. Αποδεικτική δύναμη. Αμφισβήτηση γνησιότητας από το νόμιμο πρόσωπο (ισχυρισμός περί μη υπογραφής από το αρμόδιο όργανο). Βάρος απόδειξης της γνησιότητας στην περίπτωση αυτή. Μη απόδειξη της γνησιότητας της υπογραφής. **Το έγγραφο δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, για την απόδειξη, ούτε και όταν η υπόθεση εκδικάζεται κατά τις ειδικές διατάξεις των μικροδιαφορών.**

Διάκριση μεταξύ

αποδεικτικών μέσων, που δεν πληρούν τους όρους του νόμου και μη νομίμων αποδεικτικών μέσων.

891/2012 ΑΠ (628805)

(ΕΠΟΛΔ 2013/60)

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 445, 457 παρ. 1, 2 και 3 και 458 ΚΠολΔ συνάγεται ότι η επίκληση και προσκομιδή ιδιωτικού εγγράφου προς απόδειξη ουσιώδους ισχυρισμού εμπεριέχει ισχυρισμό του διαδίκου ως προς τη γνησιότητα του εγγράφου. Ο αντίδικος έχει την υποχρέωση να δηλώσει αμέσως αν αναγνωρίζει ή αρνείται τη γνησιότητα της υπογραφής του εγγράφου. Σε περίπτωση αρνήσεως, ο διάδικος, που επικαλείται το ιδιωτικό έγγραφο, έχει την υποχρέωση να αποδείξει τη γνησιότητα, με κάθε

αποδεικτικό μέσο. Εφ' όσον η γνησιότητα αναγνωρισθεί ή αποδειχθεί, το ιδιωτικό έγγραφο αποτελεί πλήρη απόδειξη ως προς το ότι η δήλωση, που περιέχει, προέρχεται από τον εκδότη του. Ως προς το ζήτημα αυτό, της προέλευσης, δηλαδή, της δηλώσεως από τον εκδότη του εγγράφου, παράγεται αμάχητο τεκμήριο, το οποίο δεν μπορεί να ανατραπεί παρά μόνο με την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού (ΚΠολΔ 460, 461, 463, βλ. ΑΠ 1254/2010). Αντίθετα, ως προς την αλήθεια του περιεχομένου της δηλώσεως, επιτρέπεται ανταπόδειξη, ακόμη και χωρίς να προσβληθεί το έγγραφο ως πλαστό. Ειδικότερα, εάν το ιδιωτικό έγγραφο είναι εξοφλητική απόδειξη μισθοδοσίας, ο αντίδικος του διαδίκου που το επικαλείται διατηρεί τη δυνατότητα να αποδείξει ότι το περιεχόμενό του δεν είναι αληθινό. Διότι, στην πραγματικότητα, ως προς το γεγονός της καταβολής, η εξοφλητική απόδειξη αποτελεί εξώδικη ομολογία, η οποία εκτιμάται ελεύθερα από το δικαστήριο και μπορεί να ανακληθεί, όταν δεν ανταποκρίνεται στην αλήθεια (ΚΠολΔ 352 παρ.2, 354, βλ. ΑΠ 646/2009).

279/2011 ΑΠ (549379)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, ΝΟΒ 2011/1255)

Το βάρος αποδείξεως της γνησιότητας του εγγράφου έχει ο διάδικος που προσκομίζει και επικαλείται αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 338 ΚΠολΔ (ΑΠ 1616/2001). Περαιτέρω, ο εκ του άρθρου 559 αρ.11α' ΚΠολΔ, λόγος αναιρέσεως ιδρύεται αν το δικαστήριο έλαβε αποδεικτικά μέσα που ο νόμος δεν επιτρέπει.

Με τη διάταξη αυτή, η οποία αποτελεί εκδήλωση της αρχής της συζητήσεως (άρ.106), διασφαλίζεται η συμμόρφωση προς τα άρθρα 335, 338, 339, 340, 341 και 346 ΚΠολΔ, ώστε να λαμβάνονται υπόψη όλα τα αποδεικτικά μέσα, τα οποία νομίμως προσκομίζουν και επικαλούνται οι διάδικοι και μόνον αυτά (ΑΠ 332/1987). Έτσι, αν το δικαστήριο, στην περίπτωση κατά την οποία αμφισβητηθεί η γνησιότητα ιδιωτικού εγγράφου, χωρίς προηγουμένως να εξετάσει κατά νόμο την άρνηση της γνησιότητάς του, λάβει υπόψη του το έγγραφο αυτό, τότε υποπίπτει στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αρ.11α' ΚΠολΔ, αφού εκτιμά έγγραφο πριν διαπιστώσει αν εμπίπτει στα επιτρεπόμενα ή μη επιτρεπόμενα από το νόμο αποδεικτικά μέσα (ΑΠ 72/2008, ΑΠ 655/2003).

1309/2011 ΑΠ (564295)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Φωτογραφικές αναπαραστάσεις. Δεν αποτελεί αμφισβήτηση της γνησιότητάς τους ο ισχυρισμός ότι η συγκεκριμένη αναπαράσταση δεν εικονίζει κάποια κρίσιμη για την δίκη κατάσταση.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

I. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

2007 Π. ΚΟΛΟΤΟΥΡΟΣ - ANEY KEIMENOU

(ΝΟΒ 2007/2019)

Αποδεικτική δύναμη των **ηλεκτρονικών εγγράφων** στη Ναυτιλία.

Μελέτη του Παναγιώτη Η. Κολοτούρου, Αν. Καθηγητή ΔΠΘ, δημοσιευμένη στο ΝΟΒ 2007, 2019.

2004 Γ.ΖΕΚΟΣ (379798) - ANEY KEIMENOU

(ΔΕΕ 2004/627)~

Ιδιόχειρες ηλεκτρονικές υπογραφές και ηλεκτρονικές συμβάσεις.~
Μελέτη του Γιώργου Ι. Ζέκου, BSc(Econ), JD, L.L.M., PhD, Δικηγόρου -
Οικονομολόγου, δημοσιευμένη στο ΔΕΕ 2004, 627.

2002 Α.ΚΑΡΑΝΑΣΙΟΥ (408411) - ANEY KEIMENOU

(ΔΙΚΗ 2002/560)~

Εκδοση διαταγής πληρωμής βάσει ηλεκτρονικού εγγράφου.~
Σχετ.Νομολ.: ΑΠ 378/1997, ΕΦΑΘ 8330/1997, ΜΠΡΑΘ 1327/2001.~
Μελέτη της Αργυρώς Καρανάσιου, δημοσιευμένη στη ΔΙΚΗ 2002, 560.

2000 Χ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΔΙΚΗ/2000 (1188)

Το πρόβλημα της ηλεκτρονικής υπογραφής

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

II. Ο ρόλος της υπογραφής

A. Η παραδοσιακή έννοια του εγγράφου και της υπογραφής

B. Το ηλεκτρονικό έγγραφο και η ηλεκτρονική υπογραφή

Γ. Είδη ηλεκτρονικής υπογραφής

(i) Γενικά

(ii) Η ψηφιακή υπογραφή ειδικότερα

Δ. Ορισμός της ηλεκτρονικής υπογραφής κατά την κοινοτική οδηγία

III. Ο σκοπός της Οδηγίας 1999/93 ΕΚ

A. Οι γενεσιουργοί λόγοι της οδηγίας

B. Η νομική αναγνώριση της ηλεκτρονικής υπογραφής

(i) Εξομοίωση της προηγούμενης ηλεκτρονικής υπογραφής με την ιδιόχειρη υπογραφή

(ii) Νομική αναγνώριση των υπολοίπων μορφών ηλεκτρονικής υπογραφής

IV. Η θέση του ελληνικού δικαίου στο ζήτημα της ηλεκτρονικής υπογραφής σε συσχετισμό με την ύπαρξη εγγράφου

A. Το πρόβλημα της ένταξής της στο πεδίο του Αστικού Κώδικα

B. Η θέση της ηλεκτρονικής υπογραφής στο αστικό δικονομικό δίκαιο

V. Το θέμα των δικογράφων

VI. Το ζήτημα της ιδιόχειρης και μυστικής διαθήκης

VII. Εγγραφα δημοσίων υπηρεσιών

VIII. Τελικές παρατηρήσεις

II. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

1932/2011 ΜΠΡ ΑΘ (ΔΙΑΤ.ΠΛΗΡΩΜ) (565538)

(ΕΠΟΛΔ 2011/482)

Δικονομία πολιτική. Αποδεικτικά μέσα. Ηλεκτρονικό έγγραφο. Εννοια και φύση αυτού. Μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail). Αποδεικτική ισχύς αυτού. Προϋποθέσεις με τις οποίες το μήνυμα αυτό εξομοιώνεται με ιδιωτικό έγγραφο. Η μοναδική για κάθε χρήστη ηλεκτρονική διεύθυνση εξομοιώνεται με ιδιόχειρη υπογραφή. Εκτύπωση μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Αποδεικτική ισχύς αυτού. Προϋποθέσεις γνησιότητας ηλεκτρονικού εγγράφου. (βλ. Παρατηρήσεις, Ν. Κατηφόρη, ΕΠΟΛΔ 2011/485).

Δικαστή: Φ. Βόσσος, Πρωτοδίκης
 Δικηγόροι: Α. Κούρτης

Ως ηλεκτρονικό έγγραφο θεωρείται το σύνολο των εγγραφών δεδομένων στον μαγνητικό δίσκο ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή, οι οποίες, αφού γίνουν αντικείμενο επεξεργασίας από την κεντρική μονάδα επεξεργασίας, αποτυπώνονται με βάση τις εντολές του προγράμματος κατά τρόπο αναγνώσιμο από τον άνθρωπο είτε στην οθόνη του μηχανήματος είτε στον προσαρτημένο εκτυπωτή του. Το ηλεκτρονικό έγγραφο δεν συγκεντρώνει μεν τα στοιχεία του παραδοσιακού εγγράφου κατά τον ΚΠολΔ, λόγω κυρίως της έλλειψης του στοιχείου της σταθερότητας κατά την ενσωμάτωση του σε υλικό που παρουσιάζει διάρκεια ζωής, αλλά δεν αποτελεί αντικείμενο αυτοψίας, όπως κατά μία άποψη υποστηρίζεται, αλλά πρόκειται για μια ενδιάμεση μορφή, την οποία ο νομοθέτης ορθώς εξομοίωσε προς τα ιδιωτικά έγγραφα, ενόψει της εγγύτητας προς αυτά (βλ. **Κουσουλή, Σύγχρονες μορφές έγγραφης συναλλαγής, 1992,138/142**). Σύμφωνα με τα διδάγματα τη κοινής πείρας, για τη λειτουργία του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) ως μέσου επικοινωνίας στο διαδίκτυο απαιτείται -εκτός της σύνδεσης με κάποιον διαμετακομιστή, ο οποίος παρέχει την υπηρεσία αυτή μέσω ειδικού λογισμικού που έχει εγκαταστήσει μόνιμα ο χρήστης στον υπολογιστή του- η χρήση ενός ειδικού κωδικού, βάσει του οποίου αναγνωρίζεται ο χρήστης στο σύστημα είτε ως αποστολέας είτε ως λήπτης ηλεκτρονικών μηνυμάτων. Ο κωδικός αυτός αποτελεί την ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail) του χρήστη, έτσι όπως αυτή διαμορφώνεται κατά πρωτότυπο τρόπο από τον ίδιο με τη χρήση χαρακτήρων της επιλογής του, οι οποίοι συνδυάζονται με το σύμβολο, και με χαρακτήρες που θέτει ο διαμετακομιστής, κατά τέτοιον τρόπο ώστε ο συγκεκριμένος συνδυασμός χαρακτήρων να αφορά μόνον στον χρήστη που τον έχει ορίσει, χωρίς να είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί νόμιμα από άλλον. Η απεικόνιση της διεύθυνσης του αποστολέα πάνω στο μήνυμα καθιστά αυτόν απολύτως συγκεκριμένο για τον παραλήπτη, με συνέπεια να μην είναι δυνατόν να επέλθει σύγχυση του με άλλον χρήστη του ίδιου συστήματος, ενώ η ταύτιση του με το περιεχόμενο του μηνύματος είναι άρρηκτη. Κρίσιμο στοιχείο για την υπαγωγή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στους κανόνες των άρθρων 443 και 444 ΚΠολΔ αποτελεί η κατανόηση του τρόπου λειτουργίας του, διότι αυτό δεν είναι απλά ένα ηλεκτρονικό έγγραφο το οποίο υπάρχει αποθηκευμένο στο λογισμικό ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή, ή ένα έγγραφο του οποίου η απεικόνιση μεταφέρεται ενσύρματα ή ασύρματα (τηλεομοιοτυπία, τηλετύπημα). Η τεχνική αποστολής του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου οδηγεί υποχρεωτικά στην ταύτιση μηνύματος και αποστολέα, κατά τέτοιον τρόπο ώστε να μην είναι μεταβιβάσιμο το μήνυμα, αν δεν συνοδεύεται από την ηλεκτρονική διεύθυνση του αποστολέα και βεβαίως δεν έχει και συγκεκριμένο, υπαρκτό παραλήπτη. Αυτό έχει ως λογική συνέπεια ότι, κατά την αποστολή ενός μηνύματος μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η δήλωση βούλησης του αποστολέα ταυτίζεται με την ηλεκτρονική του διεύθυνση, αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο, ώστε να καταστεί δυνατή τεχνικά η παραλαβή της από τον παραλήπτη και φυσικά είναι ήσσονος σημασίας η μορφή ή η διάταξη με την οποία απεικονίζεται μηχανικά στο έντυπο.

Επομένως, ο καθορισμός της ηλεκτρονικής διεύθυνσης κατά τρόπο μοναδικό από τον ίδιο το χρήστη και η δήλωση της σε κάθε αποστέλλόμενο ηλεκτρονικό μήνυμα συνιστά απόδειξη της ταυτότητας του εκδότη του και, κατ' αναλογία με τα οριζόμενα για το παραδοσιακό έγγραφο του άρθρου 443 ΚΠολΔ, η μηχανική του απεικόνιση σε έντυπο εμπίπτει, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 444 περ. 3 ΚΠολΔ, στην έννοια του ιδιωτικού εγγράφου, με αποδεικτική δύναμη σε βάρος του εκδότη του (συνδυασμός των άρθρων 443, 444, 445 ΚΠολΔ), διότι αυτή ακριβώς η μοναδική για κάθε χρήστη ηλεκτρονική διεύθυνση, που έχει ορισθεί και εφαρμοσθεί από τον ίδιο τον αποστολέα, έχει τον χαρακτήρα της ιδιόχειρης υπογραφής, έστω και αν δεν έχει την παραδοσιακή μορφή της τελευταίας (βλ. ΔΠΛΜΠρΑΘ 1327/2001, ΔΕΕ 2001. 377επ). Τα ανωτέρω ισχύουν ανεξαρτήτως της θέσης στην οποία εμφανίζεται η ηλεκτρονική διεύθυνση του αποστολέα σε σχέση με το κείμενο το οποίο συνοδεύει, κατά την εμφάνιση του στην οθόνη του υπολογιστή ή τη μηχανική του απεικόνιση σε χαρτί, και αυτό διότι θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι η πιστοποίηση του πρώτου προσώπου του αποστολέα και η δέσμευση του με τη δήλωση βούλησης που περιλαμβάνει το μήνυμα προκαλείται από τη συνολική οργάνωση της συγκεκριμένης διαδικασίας, με την έννοια ότι το οποιοδήποτε κείμενο ως ηλεκτρονικό σήμα συνδυάζεται μόνον με τη συγκεκριμένη ηλεκτρονική διεύθυνση σε ένα ενιαίο σύνολο, ανεξάρτητα με το με ποιες μορφές μπορεί αυτό να απεικονισθεί με μηχανικό τρόπο και η οποία ουσιαστικά

διαφέρει από την παραδοσιακή έννοια του εγγράφου (βλ. ΔΠΛΜΠρΑΘ 1327/2001, ΔΕΕ 2001. 377επ). Έτσι, το επικυρωμένο κατά τον νόμο αντίγραφο του απο-σταλέντος ηλεκτρονικού μηνύματος, το οποίο περιέχεται στον σκληρό δίσκο του παραλήπτη, αποτελεί πλήρη απόδειξη ότι η περιλαμβανόμενη σε αυτό δήλωση προέρχεται από τον εκδότη-αποστολέα του σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρ. 445 του ΚΠολΔ (βλ. ΔΠΛΜΠρΑΘ 1327/2001, ΔΕΕ 2001. 377, ΜΠρΑΘ 6302/2004, Αρμ 2005.239επ). Βέβαια, η λειτουργία του συστήματος κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα είναι δυνατόν να υποκρύπτει τον κίνδυνο, ότι η αποστολή του συγκεκριμένου μηνύματος έγινε από άλλο πρόσωπο από αυτό στο οποίο ανήκει η συγκεκριμένη ηλεκτρονική διεύθυνση, κάνοντας χρήση αυτής (με οποιονδήποτε τρόπο) χωρίς την έγκριση του. Η ελαττωματικότητα αυτή του μηνύματος που εστάλη, ευθέως παραπέμπει στις διατάξεις περί πλαστότητας του ΚΠολΔ (460επ), εγκαθιστώντας αναστροφή του βάρους απόδειξης στον επικαλούμενο αυτήν, για τον λόγο ότι η λειτουργία του συστήματος του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου παρέχει εγγυήσεις για την πιστότητα της και η οποιαδήποτε παθολογία εμφανίζεται δεν προέρχεται από ελάττωμα του συστήματος αλλά από επέμβαση τρίτου σε αυτό, γεγονός το οποίο ανήκει στη σφαίρα επιρροής του φερόμενου ως αποστολέα. Με δεδομένα τα ανωτέρω περιορίζεται ουσιαστικά η ενέργεια της § 4 του άρθρου 457 ΚΠολΔ στο ζήτημα της ταυτότητας μεταξύ περιεχομένου του σκληρού δίσκου του ηλεκτρονικού υπολογιστή και μηχανικής απεικόνισης του (βλ. ΔΠΛΜΠρΑΘ 1327/2001, ΔΕΕ 2001. 377επ, ΜΠρΑΘ 6302/2004, Αρμ 2005. 239επ).

Περαιτέρω, άτυπες συμβάσεις, όπως είναι η αναγνώριση χρέους, μπορούν να καταρτισθούν μέσω ηλεκτρονικών εγγράφων και ειδικά μέσω του διαδικτύου με ανταλλαγή δηλώσεων βούλησης μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Με τη μέθοδο αυτήν τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν ότι συμβάλλονται εγκύρως, ακριβώς διότι δεν αμφισβητείται η ταυτότητα του αποστολέα και το περιεχόμενο της δήλωσης βούλησης του, έτσι όπως αυτή εξασφαλίζεται κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα με την αναφορά στο ηλεκτρονικό μήνυμα της ηλεκτρονικής διεύθυνσης του. Κατόπιν αυτών, στις συμβάσεις που καταρτίζονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και στις οποίες εφαρμογή έχει το ελληνικό δίκαιο, η απόδειξη της δήλωσης βούλησης των συμβαλλομένων είναι δυνατόν να συντελεσθεί μέσω επικυρωμένων από πληρεξούσιο δικηγόρο αντιγράφων των περιεχομένων στο σκληρό δίσκο του ηλεκτρονικού υπολογιστή μηνυμάτων των συμβαλλομένων (βλ. ΔΠΛΜΠρΑΘ 1327/2001, ΔΕΕ 2001. 377επ, ΜΠρΑΘ 6302/2004, Αρμ 2005. 239επ).

1327/2001 ΜΠΡ ΑΘ (301417)

ΔΕΕ/2001 (377), ΔΙΚΗ/2001 (457), ΕΕΜΠΔ/2001 (256), ΝΟΒ/2001 (866)
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές. **Έννοια ηλεκτρονικού εγγράφου. Αποδεικτική δύναμη.** Ο νομοθέτης το εξομοιώνει με το ιδιωτικό έγγραφο. Προϋποθέσεις λειτουργίας ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας. Κατά την αποστολή ενός μηνύματος μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η δήλωση βουλήσεως του αποστολέα ταυτίζεται με την ηλεκτρονική του διεύθυνση, η οποία έχει το χαρακτήρα της ιδιοχείρισης υπογραφής. Το επικυρωμένο κατά το νόμο αντίγραφο του αποσταλέντος ηλεκτρονικού μηνύματος, το οποίο περιέχεται στο σκληρό δίσκο του παραλήπτη, αποτελεί πλήρη απόδειξη ότι η περιλαμβανόμενη σε αυτό δήλωση προέρχεται από τον εκδότη - αποστολέα του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 445 του ΚΠολΔ

718/2010 ΑΠ (526757)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Δικονομία πολιτική. Αποδεικτικά μέσα. Υποχρέωση του δικαστηρίου της ουσίας να

λάβει υπόψη του όλα τα επικληθέντα και προσκομισθέντα μέσα, διαφορετικά ιδρύεται σχετικός αναιρετικός λόγος.

Ιδιωτικά έγγραφα. Αποδεικτική ισχύς αυτών.

Τεκμήριο γνησιότητας αυτών. Αμφισβήτηση και ανατροπή από τον

αντίδικο.

Χρονικό σημείο στο οποίο παραδεκτά προτείνεται η αμφισβήτηση της γνησιότητας του εγγράφου.

Αν αμφισβητηθεί η γνησιότητα του εγγράφου, τότε δεν εκτιμάται ούτε ως δικαστικό τεκμήριο.

[825/2010 ΑΠ \(519957\)](#)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Δικονομία πολιτική. Αποδεικτικά μέσα. Ιδιωτικά έγγραφα. Δεν συνεπάγονται τεκμήριο γνησιότητας, όπως τα δημόσια.

Ο αντίδικος του επικαλούντος αυτό

μπορεί να **ανταποδείξει**, ότι το έγγραφο δεν είναι γνήσιο. Αν το έγγραφο είναι ενυπόγραφο και δεν αμφισβητηθεί η γνησιότητα της υπογραφής του εκδότη του, μπορεί να προσβληθεί ως πλαστό.

Ο επικαλούμενος την πλαστότητα αυτού

βαρύνεται και με την απόδειξή της. Τα πλαστά έγγραφα δεν λαμβάνονται υπόψη από το δικαστήριο. Αναιρετικοί λόγοι. Αν προβληθεί ο ισχυρισμός περί πλαστότητας και το δικαστήριο δεν τον εξετάσει και λάβει ή δεν λάβει υπόψη του το έγγραφο αυτό, τότε πραγματώνεται ο λόγος εκ του άρ. 559 περ. 11 ΚΠολΔ. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί έλαβε υπόψη της έγγραφο το οποίο προσβλήθηκε ως πλαστό. (Αναιρεί την υπ' αριθμ. 21/2008 ΕφΛαρ).

195 [1071/2010 ΑΠ \(526970\)](#)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, ΕΦΑΔ 2011/518)

Ιδιωτικά έγγραφα. Πότε θεωρούνται γνήσια. Αποδεικτική ισχύς αυτών.

-

[1254/2010 ΑΠ \(529649\)](#)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, Δ/ΝΗ 2011/999)

Λόγοι

αναίρεσης. Παραδεκτή προβολή των λόγων αναίρεσης περί παραβίασης διάταξης ουσιαστικού

δικαίου, λήψης υπόψη εγγράφων, η γνησιότητα των οποίων αμφισβητήθηκε, περί παραβίασης του

αντικειμενικού βάρους απόδειξης και περί έλλειψης νόμιμης βάσης.

Ιδιωτικά έγγραφα και

αμφισβήτηση αυτών. Απαιτείται σαφής και ειδική αμφισβήτηση της γνησιότητας υπογραφής επί αυτού.

[1067/2010 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ \(549848\)](#)

(ΑΡΜ 2011/600)

Πλαστικότητα εγγράφου. Τα ιδιωτικά έγγραφα δεν έχουν το τεκμήριο της γνησιότητας. **Η επίκληση και η προσαγωγή του ιδιωτικού εγγράφου εμπεριέχει τον ισχυρισμό του διαδίκου περί της γνησιότητάς του.** Ο αντίδικος φέρει το βάρος της άρνησης της γνησιότητας και ο προσάγων το έγγραφο το βάρος της απόδειξης αυτής.

Αν το έγγραφο προσβάλλεται ως **πλαστό**, χωρίς να αποδίδεται η πλαστογραφία σε ορισμένο πρόσωπο, η ένσταση πλαστότητας πρέπει να υποβληθεί κατά τη συζήτηση στην οποία προσκομίζεται το έγγραφο. Κατ' εξαίρεση, η ένσταση πλαστότητας υποβάλλεται σε κάθε στάση της δίκης, όταν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο πρόσωπο.

Με σημείωση Σ.Ι.Κ. στον Αρμενόπουλο σελ. 607.

Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό "ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ", εκδόσεως του Δ.Σ. Θεσσαλονίκης.

72/2008 ΑΠ (453375)

(ΕΦΑΔ 2008/582, Δ/ΝΗ 2008/1024, ΝΟΒ 2008/2408)

Δικονομία πολιτική. Μισθωτικές διαφορές. Αποδεικτικά μέσα. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου. Αυτά εκτιμώνται ελεύθερα. Διάκριση αυτών από τα πλαστά ή τα μη γνήσια. Ο διάδικος που επικαλείται και προσάγει ιδιωτικό έγγραφο φέρει το βάρος αποδείξεως της γνησιότητάς του. Αν δεν αμφισβητηθεί η γνησιότητα του εγγράφου, τότε τεκμαίρεται αμαχίτως ότι είναι γνήσιο και ανατρέπεται το τεκμήριο μόνον λόγω πλαστότητας. Το βάρος απόδειξης για τη γνησιότητα ενός εγγράφου υφίσταται τόσο στην άμεση απόδειξη, όσο και στη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων. (βλ. Σημείωμα Ν. Κατηφόρη, ΕφΑΔ 2008/583).

Από το συνδυασμό των άρθρων 649, 650, 457 παρ. 2 και 3, 460 Κ.Πολ.Δ. συνάγονται τα ακόλουθα: α) στις υποθέσεις που εκδικάζονται κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 648 έως 661 Κ.Πολ.Δ., το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, τα οποία όμως εκτιμά ελεύθερα, χωρίς να υποχρεούται να ακολουθήσει ορισμένους κανόνες ως προς την αποδεικτική τους ισχύ. Έτσι, είναι μεν δυνατόν να ληφθούν υπόψη στη διαδικασία αυτή και έγγραφα αχρονολόγητα, ανεπικύρωτα ή άκυρα και μη συντεταγμένα κατ' αποδεικτικόν τύπον, όχι όμως και τα πλαστά ή μη γνήσια, β) τα ιδιωτικά έγγραφα, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει επί δημοσίων εγγράφων (άρθρο 455 Κ.Πολ.Δ.), δεν έχουν το τεκμήριο της γνησιότητας. Η επίκληση και προσαγωγή ιδιωτικού εγγράφου προς απόδειξη ουσιώδους ισχυρισμού εμπεριέχει, εντεύθεν, τον ισχυρισμό του διαδίκου περί της γνησιότητάς του, ο δε αντίδικος αυτού έχει το βάρος της δήλωσης περί άρνησης της γνησιότητας και ο πρώτος της απόδειξης αυτής, όταν αμφισβητηθεί, γ) εφόσον το ιδιωτικό έγγραφο είναι ενυπόγραφο, αδιάφορα αν φέρει την υπογραφή εκείνου κατά του οποίου προσάγεται ή τρίτου, το παραγόμενο από τη μη αμφισβήτηση της γνησιότητας υπογραφής αμάχητο τεκμήριο περί της γνησιότητας του υπερκείμενου περιεχομένου του εγγράφου, που καλύπτεται από την υπογραφή, ανατρέπεται μόνο με την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού, του επικαλούμενου την πλαστικότητα βαρυνόμενου με την απόδειξή της (άρθρο 463 Κ.Πολ.Δ.), δ) η απόδειξη από εκείνον που προσήγαγε το ιδιωτικό έγγραφο της γνησιότητας της υπογραφής σ' αυτό που αμφισβητήθηκε από τον αντίδικο επιβάλλεται όχι μόνο αν γίνεται χρήση του εγγράφου αυτού για άμεση απόδειξη αλλά και όταν από αυτό συνάγονται δικαστικά τεκμήρια. Και αν μεν αποδειχθεί κατά τη διαδικασία, κατά την οποία εκδικάζεται η υπόθεση και προσάγεται το έγγραφο η μη γνησιότητα του περιεχομένου, τούτο, κατά το μη γνήσιο μέρος του, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη από το δικαστήριο, ενώ αν προκύπτει ότι τούτο είναι γνήσιο, τότε το έγγραφο είναι ληπτέο υπόψη. Αν όμως το δικαστήριο στην περίπτωση αυτή, χωρίς να εξετάσει την άρνηση της γνησιότητας του περιεχομένου του, λάβει ή δεν λάβει υπόψη το ως άνω έγγραφο, τότε υποπίπτει στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθ. 11α του Κ.Πολ.Δ., αφού εκτιμά ή δεν εκτιμά έγγραφο πριν διαπιστώσει, ως οφείλει, αν εμπίπτει στα επιτρεπόμενα ή μη επιτρεπόμενα από το νόμο αποδεικτικά μέσα.

1338/2008 ΑΠ (469767)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Χρηματιστηριακές συναλλαγές. Σύμβαση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Περιεχόμενο της σύμβασης. Αποδεικτική σύμβαση για την έγγραφη απόδειξη των εισπράξεων και των τίτλων. Αποδεικτική δύναμη των εγγράφων τόσο των ιδιωτικών όσο και των δημοσίων.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 457 παρ. 2 και 3 του ΚΠολΔ, εκείνος κατά του οποίου προσάγεται ιδιωτικό έγγραφο οφείλει να δηλώσει αμέσως αν αναγνωρίζει ή αρνείται τη γνησιότητα της υπογραφής, διαφορετικά το έγγραφο θεωρείται ως αναγνωρισμένο, με συνέπεια να θεωρείται ότι έχει διαπιστωθεί η γνησιότητα του περιεχομένου του με την επιφύλαξη της προσβολής του ως πλαστού. Από τις διατάξεις αυτές συνάγονται τα ακόλουθα: α) Τα ιδιωτικά έγγραφα, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει επί δημοσίων εγγράφων (άρθ. 455 ΚΠολΔ), δεν έχουν το τεκμήριο της γνησιότητας. Η επίκληση και προσαγωγή, προς απόδειξη ουσιώδους ισχυρισμού, του ιδιωτικού εγγράφου εμπεριέχει, εντεύθεν, τον ισχυρισμό του διαδίκου περί της γνησιότητάς του. Ο αντίδικός του έχει το βάρος της δηλώσεως περί αρνήσεως της γνησιότητας του εγγράφου, ο δε διάδικος που το επικαλείται και το προσκομίζει της αποδείξεως της γνησιότητας αυτή όταν αμφισβητηθεί. β) Εφόσον το έγγραφο είναι ενυπόγραφο, αδιάφορα αν φέρει την υπογραφή εκείνου κατά του οποίου προσάγεται ή τρίτου, η αμφισβήτηση της γνησιότητας αναφέρεται στην υπογραφή (μία ή περισσότερες), η γνησιότητα της οποίας δημιουργεί αμάχητο τεκμήριο περί της γνησιότητας του υπερκείμενου περιεχομένου του εγγράφου που καλύπτεται από την υπογραφή, κάτι που ανατρέπεται μόνο με την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού. γ) Η απόδειξη από εκείνον που προσήγαγε το ιδιωτικό έγγραφο της αμφισβήτησής του από τον αντίδικό του υπογραφής επιβάλλεται όχι μόνο αν γίνεται χρήση του εγγράφου τούτου για άμεση απόδειξη, αλλά και όταν από αυτό συνάγονται δικαστικά τεκμήρια. Τέλος, από τις ανωτέρω διατάξεις σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 237 παρ. 1-3 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι η αμφισβήτηση της γνησιότητας της υπογραφής ιδιωτικού εγγράφου πρέπει να γίνει κατά την ίδια συνεδρίαση, κατά την οποία το έγγραφο προσάγεται, με προσθήκη στις προτάσεις, που κατατίθενται το αργότερο δεκαπέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο, δεδομένου ότι εκπρόθεσμη προσθήκη, δεν λαμβάνεται υπόψη (άρθρ. 237 παρ. 3 εδ. β' ΚΠολΔ), επιβάλλεται δε να είναι ρητή, σαφής και ειδική χωρίς ενδοιαστικές ή υποθετικές εκφράσεις. Επομένως, ο δεύτερος λόγος της αναιρέσεως, όπως συμπληρώνεται από το δεύτερο πρόσθετο λόγο, κατά το μέρος του με, το οποίο προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο παρά το νόμο έκρινε ότι απαραδέκτως ο αναιρεσείων αμφισβήτησε τη γνησιότητα των φερομένων ως υπογραφών του στις δυο επιταγές που αναφέρονται στις προηγούμενες σκέψεις, με προσθήκη στις προτάσεις του που έγινε μετά τη συζήτηση της αγωγής στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο και συγκεκριμένα στις 8/12/2003, υποπίπτοντας έτσι στην αναιρετική πλημμέλεια του άρθρου 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

3206/2008 ΕΦ ΑΘ (516499)

(Δ/ΝΗ 2010/185)

Επιταγή. Αμφισβήτηση της υπογραφής του εκδότη. Αυτή φέρει το χαρακτήρα ένστασης και μπορεί να προβληθεί κατά οποιουδήποτε κομιστή. Ποιος φέρει το βάρος απόδειξης της ένστασης. Διάκριση της ένστασης πλαστότητας από την ένσταση πλαστογράφησης της επιταγής. Στην τελευταία ένσταση απαιτείται, για το παραδεκτό της, να αναφέρονται ονομαστικά οι μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, ενώ η πρώτη μπορεί να αποδεικνύεται με οποιοδήποτε αποδεικτικό μέσο.

ΕφΑΘ 3206/2008

Εισ.: Γεώργιος Τρυφωνίδης (Πρ.: Γ. Αδαμόπουλος)

Η υποχρέωση από τραπεζική επιταγή βασίζεται στη θέληση του οφειλέτη να αναλάβει την υποχρέωση αυτή (ΕΑ 3317/1990 ΕΛΔ 1991.150, ΕφΠειρ 955/1996 ΕΕμπΔ 1997.71). Η αμφισβήτηση της γνησιότητας της υπογραφής του από τον εκδότη επιταγής, με την οποία πλήνεται η δήλωση της βούλησης του προς ανάληψη υποχρέωσης από τον τίτλο, φέρει το χαρακτήρα ένστασης (άρθ. 10 και 12 του ν. 5960/1933 «περί επιταγής»), μπορεί να προβληθεί εναντίον οποιουδήποτε κομιστή, το δε βάρος απόδειξης φέρει αυτός που αμφισβητεί τη γνησιότητα της υπογραφής, κατ' απόκλιση της αρχής που καθιερώνει το άρθρο 457 § 1 ΚΠολΔ (βλ. ΕΑ 2053/1996 ΕΕμπΔ 1996.772, Εφθεσ 466/1990 Αρμ. 1991.382, ΕΑ 6097/87 ΕΛΔ 1988.347, ΕΑ 11316/1986 ΕΕμπΔ 1988.73, ΕΠ 371/94 ΔΕΕ 1995.300). Εξάλλου, η ένσταση πλαστότητας υπό την ως άνω έννοια (της άρνησης της γνησιότητας εγγράφου) διαφέρει εννοιολογικά από την ένσταση πλαστογράφησης της επιταγής, η οποία είναι τελείως διαφορετική από την πλαστότητα, αφού αναφέρεται αποκλειστικά στην αλλοίωση του κειμένου του αξιόγραφου. Ειδικότερα, η ένσταση της πλαστογράφησης αφορά έγγραφο, το οποίο φέρει τη μη αμφισβητούμενη υπογραφή του οφειλέτη [δια του οποίου (εγγράφου) πράγματι ο τελευταίος δηλώνει τη βούληση του να αναλάβει, ορισμένη υποχρέωση], όμως το κείμενο του υπέστη αλλοιώσεις από μη εξουσιοδοτημένο προς τούτο τρίτον. Μόνον όμως στην ένσταση της πλαστογράφησης απαιτείται, για το παραδεκτό της να αναφέρονται ονομαστικά οι μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, κατ' άρθρο 463 ΚΠολΔ. Αντιθέτως, στην ένσταση άρνησης της πατρότητας της υπογραφής από τον εκδότη του κειμένου, οι διατάξεις των άρθρων 463 και 98 περ. β ΚΠολΔ (που απαιτεί ειδική πληρεξουσιότητα για την προσβολή εγγράφου ως πλαστού), είναι ανεφάρμοστες, διότι αυτή δρα, κατά τα προεκτεθέντα, κατά της γνησιότητας του εγγράφου, δηλαδή ότι οι δηλώσεις που συνιστούν το περιεχόμενο του εγγράφου δεν προέρχονται από τον ενιστάμενο, ενόψει δε της κατάργησης του άρθ. 643 § 2 ΚΠολΔ με το άρθρο 6 § 12 περίπτ. γ' του ν. 2479/1997, η ως άνω ένσταση άρνησης της πατρότητας της υπογραφής από τον εκδότη, μπορεί να αποδεικνύεται με οποιοδήποτε αποδεικτικό μέσο (**ΕΑ 4991/1999 ΕΛΔ 2000.475, ΕΑ 631/1999 ΕΛΔ 1999.1621**).

1542/2000 ΕΦ (ΑΘ) (320496)

(Δ/ΝΗ 2002/1458)

Εγγραφα. Ένσταση πλαστότητας. Πλαστότητα συνιστά η άνευ δικαιώματος επέμβαση τρίτου στο κείμενο γνησίου εγγράφου. Αντιθέτως η αμφισβήτηση της πατρότητας της υπογραφής δεν συνιστά ένσταση πλαστότητας, παρά προβολή ελλείψεως γνησιότητας του εγγράφου. Ο σχετικός ισχυρισμός ασκείται παραδεκτά κατά την πρώτη συζήτηση της αγωγής.

(Δ/ΝΗ 2002/1458)

ΕφΑΘ 1542/2000

Εισηγητής: Κυριάκος Γεωργίου

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ:.....

Ο εναγόμενος, για πρώτη φορά στην παρούσα στάση της δίκης, υποστηρίζει ότι, ναι μεν οι υπογραφές που είναι τεθειμένες σ' αυτά ανήκουν πράγματι στις δικαιοπαρόχους του Ι.Χ. και Π.Χ. αντιστοίχως, όμως ουδέποτε αυτές προέβησαν στη δήλωση βουλήσεως που έχει αποτυπωθεί στα εν λόγω έγγραφα, διότι ο ενάγων έχοντας στα χέρια του λευκές σελίδες χάρτου με τις ανωτέρω υπογραφές των δικαιοπαρόχων του έθεσε σ' αυτές αυθαίρετως τις προδιαληφθείσες δήθεν δηλώσεις των τελευταίων. Ο ισχυρισμός αυτός δεν συνιστά εξ ορισμού ένσταση πλαστότητας των εν λόγω εγγράφων, ώστε να επιτρέπεται η προβολή του σε κάθε στάση της δίκης, κατά την ΚΠολΔ 461. Διότι, στο πεδίο της πολιτικής δικονομίας, ως πλαστότητα χαρακτηρίζεται αποκλειστικά η άνευ δικαιώματος επέμβαση τρίτου στο κείμενο γνησίου εγγράφου, δηλ. η αυθαίρετη (χωρίς την

άδεια του εκδότη/υπογραφέως του) μεταλλαγή του περιεχομένου του (Μπέης, ΕρμΚΠολΔ άρθρο 460 § II 2 ε΄, σελ. 1761. Ο ίδιος, Σχόλιο, Δ. 23 σελ. 795. ΕφΑθ 2068/1992 Δ. 23, 793). Αντιθέτως, η αμφισβήτηση της πατρότητας της υπογραφής δεν συνιστά ένσταση πλαστότητας, παρά προβολή ελλείψεως γνησιότητας του εγγράφου επί του οποίου έχει τεθεί η υπογραφή αυτή (ΚΠολΔ 457 § 1. ΑΠ 797/89 ΕΛΔ 31,1275. ΕφΑθ 2068/1.992, ανωτ. Μπέης, ανωτ.). Εν προκειμένω, συνεπώς, δεν προβάλλεται η πλαστότητα (ή η έλλειψη γνησιότητας) των διαληφθέντων εγγράφων, παρά ο ισχυρισμός ότι οι επ΄ αυτών δηλώσεις βουλήσεως δεν προέρχονται από τις εκδότιδες τους, οπότε και χορηγείται στον ενιστάμενο δικαίωμα ανταποδείξεως (ΚΠολΔ 445), η οποία θα συνίσταται στην απόδειξη του ισχυρισμού τους αυτού (βλ. Μπέη ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 445 § 5 σελ. 1751). Παρέπεται, ακολούθως, ότι ο υπό κρίση ισχυρισμός του εναγομένου, συνιστών μέσο άμυνάς του κατά την ΚΠολΔ 269 § 1 (πρβλ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ άρθρο 269 § III 1 σελ 1164. Ράμμο, Συμβολαί IV § 144 σελ. 47 επ.), πρέπει ν΄ ασκηθεί για το παραδεκτό του κατά την πρώτη συζήτηση της προκειμένης αγωγής. Επειδή όμως η αρχική ανακόπτουσα Π.Χ. (στη θέση της οποίας υπεισήλθε ο Β.Χ. κατά τα προεκτεθέντα) είχε ερημοδικήσει κατά την πρώτη συζήτηση της ανωτέρω αγωγής, παρέπεται ότι, κατά την έννοια της ΚΠολΔ 281, ως πρώτη συζήτηση για τον εν λόγω εναγόμενο θεωρείται εκείνη η οποία πραγματοποιείται μετά την εξαφάνιση της καθ΄ ης η ανακοπή ερημοδικίας απόφασης (Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 269 § III σελ. 1165/6). Οπως δε προκύπτει από το περιεχόμενο της παρεμπίπτουσας απόφασης του Δικαστηρίου τούτου (αριθ. 4485/1999), η ερήμην απόφαση που είχε κάνει δεκτή την αγωγή (η αριθ. 8441/1988 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών), εξαφανίσθηκε με την ανωτέρω εφετειακή απόφαση, κατά παραδοχή της οικείας ανακοπής ερημοδικίας, οπότε και το Εφετείο δίκασε επί της αγωγής. Συνεπώς, πρώτη συζήτηση για τον εναγόμενο ήταν εκείνη κατά την οποία εκδόθηκε η διαληφθείσα αριθ. 4485/1999 απόφαση κι όχι η παρούσα. Ομως ο εναγόμενος υποβάλλει για πρώτη φορά το υπό κρίση μέσο άμυνάς του, απαραδέκτως, σε συζήτηση μεταγενέστερη της πρώτης, ενόψει του ότι ο συναφής ισχυρισμός του δεν είναι δημόσιας τάξης, ώστε να λαμβάνεται υπόψιν αυτεπαγγέλτως (ΚΠολΔ 269 § 1) κι ούτε συντρέχουν οι προϋποθέσεις της § 2 του άρθρου αυτού, ώστε να καθίσταται παραδεκτός παρά τη βραδεία προβολή του, αφού ο εναγόμενος δεν επικαλείται αιτία που να δικαιολογεί την καθυστερημένη προβολή του, δεν είναι οφισγενής, ενόψει του ότι ο ενάγων, κατά την προηγηθείσα συζήτηση, επικαλούνταν στις προτάσεις του ειδικώς τα έγγραφα αυτά, τα οποία και προσκόμισε και δεν αποδεικνύεται αμέσως, δηλ. με έγγραφο (από το οποίο παράγεται άμεση απόδειξη) ή με δικαστική ομολογία του ενάγοντος. Ειδικότερα, ο εναγόμενος επικαλείται και προσκομίζει, ως έγγραφα αποδεικτικά του προκειμένου ισχυρισμού του, λευκές σελίδες χάρτου, υπογεγραμμένες από τις Ι.Χ. και Π.Χ., αντιστοίχως. Κατά την έννοια της προπαρατεθείσας διάταξης του ΚΠολΔ, ως "έγγραφο απόδειξη", νοείται μόνον εκείνη από την οποία παράγεται άμεση κι όχι έμμεση (δηλ. με τεκμήρια) απόδειξη (πρβλ. στην όμοια ρύθμιση της ΚΠολΔ 933 § 4: Γεσίου-Φαλτσή, Δίκαιο αναγκαστικής εκτελέσεως, Γεν. Μέρος, § 41 περιθ. αριθ. 27 σελ. 642. ΕφΘεσ 214/1986 Αρμ. ΜΑ, 1043. Πρβλ. επίσης ΑΠ 791/1973 ΝοΒ 22,215 και για την όμοια ρύθμιση της παλιάς ΚΠολΔ 643 § 2: ΕφΑθ 263/1999, αδημ.). Από τα προδιαληφθέντα όμως έγγραφα δεν παράγεται η απαιτούμενη άμεση απόδειξη του προκειμένου αποδεικτέου ζητήματος, παρά μόνον η μη αρκούμενη για το παραδεκτό της βραδείας προβολής του κρινόμενου μέσου άμυνας έμμεση απόδειξη, (ως ικανή να οδηγήσει μόνο εμμέσως σε δικανική πεποίθηση περί του αποδεικτέου γεγονότος βλ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔ, Κεφ. ΙΒ΄ § III 3 (α, β) σελ. 1381/2. Φραγκίστα/Φαλτσή, Δίκαιο αποδείξεως, 1985, § 40 σελ. 67/8. Ράμμο, Στοιχεία ΕλλΠολΔ Ι, 1961, § 165 (Γ) σελ. 476/7), αφού, πράγματι, εκ του γεγονότος ότι υφίστανται υπογραφές των προεκτεθέντων δικαιοπαρόχων του εναγομένου σε λευκά φύλλα χάρτου, δεν σημαίνει αναποδράστως και ότι ο ενάγων χρησιμοποίησε παρόμοια λευκά φύλλα, όπως εκείνος (εναγόμενος) υποστηρίζει. Κατά ταύτα, ο υπό κρίση ισχυρισμός του εναγομένου είναι απορριπτέος, ως απαράδεκτος. Περαιτέρω, δεδομένης πλέον της γνησιότητας των, περί ων ο λόγος εγγράφων, αποδεικνύεται και ότι, οι δηλώσεις βουλήσεως που περιέχουν, προέρχονται από τις εκδότιδες του (ΚΠολΔ 445 εδάφ. α) και ότι οι δηλώσεις αυτές είναι αληθείς (ΑΠ 1283/1993 ΕπιθΤραπΔ και ΧρημΔ 1995, 392).

4991/1999 ΕΦ ΑΘ (289659)

Δ/ΝΗ/2000 (477)

Διαταγή πληρωμής από επιταγές. Λόγος ανακοπής για έλλειψη γνησιότητας των τίτλων εκ της μη υπογραφής αυτών από τον εκδότη. Διαφορά ένστασης έλλειψης γνησιότητας από ένσταση πλαστογράφησης του τίτλου. Εννοια και συνέπειες προβολής των ανωτέρω ενστάσεων. Ο αμφισβητών τη γνησιότητα της υπογραφής του πρέπει να αποδεικνύει παραχρήμα τον ισχυρισμό του. Περιστατικά. Διαχρονικό δίκαιο Ν. 2479/97. Απόρριψη της ανακοπής.

ΕφΑΘ 4991/1999

Εισηγητής: Κυριάκος Γεωργίου.

Απόσπασμα :

II. Ο ανακόπτων, (φερόμενος) ως εκδότης των αριθ. 9030480-9 και 9034363-0 τραπεζικών επιταγών της τράπεζας ".....", υποστηρίζει με την ανακοπή του ότι πρέπει ν' ακυρωθεί η αριθ. 11136/1996 Δ/γή Πληρωμής του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, που έχει εκδοθεί επί τη βάσει των επιταγών αυτών, κατόπιν αιτήσεως της καθ' ης Τράπεζας, ως κομίστριας εξ οπισθογράφησης των χρηματοογράφων αυτών, από την εταιρία "....., Κ.Μ. Α.Ε." εις διαταγήν της οποίας εκδόθηκαν, διότι 1) η επ' αυτών υπογραφή, ως εκδότη, δεν είναι δική του και 2) τα υπόλοιπα στοιχεία της (ημεροχρονολογία εκδόσεως, ποσό, λήπτης), δεν έχουν τεθεί δια χειρός του. Ο πρώτος από τους λόγους της ανακοπής αυτής εκ του άρθρου 632 παρ. 1 ΚΠολΔ, είναι νόμω βάσιμος, ως άρνηση της πατρότητας του υπογραφής του ανακόπτοντος, ως εκδότη και εντεύθεν έλλειψη γνησιότητας των τίτλων αυτών (ΚΠολΔ 443, 457 παρ. 2. ΑΠ 797/89 ΕΛΔ 31.1275) και νομίμως ασκείται κατά της καθ' ης Τράπεζας, μολονότι αυτή είναι (νόμιμος) τρίτος κομιστής των αξιογράφων, διότι ο προκείμενος λόγος της ανακοπής, ως ένσταση αφορώσα τη δήλωση βουλήσεως προς ανάληψη υποχρέωσης από τραπεζική επιταγή (: ένσταση πλαστότητας - exceptio falsi), αφενός συνιστά ισχυρισμό in rem διότι ο φερόμενος ως οφειλέτης απέναντι ουδενός των κομιστών υποχρεούται κι αφετέρου συνιστά ένσταση προσωποπαγή, υπό την έννοια ότι μόνος δικαιούμενος να την ασκήσει είναι εκείνος του οποίου η υπογραφή πλαστογραφήθηκε (βλ. Τσιριντάνη, Ενστάσεις κατ' απαιτήσεων εκ συναλλαγματικής, 1969, παρ. 19 σελ. 158 - 161. Δελούκα, Αξιόγραφα, παρ. 76 σελ. 156. Μάρκου, Δίκαιο επιταγής, 1995, υπό το άρθρο 22 παρ. 3 γ' σελ. 159-160). Η ένσταση αυτή δεν υπάγεται στον περιορισμό εκ του άρθρου 22 (: του απρόβλητου των ενστάσεων) ν. 5960/1933 (Τσιριντάνης, ανωτ., παρ. 19 σελ. 158 in f.) και συνεπώς, δεν απαιτείται ισχυρισμός του ανακόπτοντος ότι η καθ' ης Τράπεζα έδρασε, κατά την κτήση των τίτλων, δολίως. Εξάλλου, η ένσταση πλαστότητας, υπό τη διαληφθείσα έννοια (: της αρνήσεως της γνησιότητας εγγράφου) διαφέρει εννοιολογικά από την ένσταση πλαστογράφησης της επιταγής, η οποία είναι τελείως διαφορετική από την πλαστότητα, αφού αναφέρεται αποκλειστικά στην αλλοίωση του κειμένου του αξιογράφου. Ειδικότερα, η ένσταση της πλαστογράφησης έχει την έννοια ότι έγγραφο το οποίο φέρει την - μη αμφισβητούμενη - υπογραφή του οφειλέτη, [δια του οποίου (εγγράφου) πράγματι ο τελευταίος δηλώνει τη βούληση του ν' αναλάβει ορισμένη υποχρέωση], όμως το κείμενό του υπέστη αλλοιώσεις από μη εξουσιοδοτημένο προς τούτο τρίτον (Τσιριντάνης, ανωτ., παρ. 19 III 1, σελ. 168, Δελούκας, ανωτ., παρ. 79 υπό 3 σελ. 161. Μπέης, ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 460 παρ. II 1, σελ. 1760). Μόνον όμως στην ένσταση της πλαστογράφησης απαιτείται, για το παραδεκτό της, λόγω εφαρμογής της ΚΠολΔ 463, ν' αναφέρονται ονομαστικά οι μάρτυρες και τ' άλλα αποδεικτικά μέσα, αντιθέτως, στην ένσταση αρνήσεως της πατρότητας της υπογραφής, από τον εκδότη του κειμένου, η ΚΠολΔ 463 και η ΚΠολΔ 98 περίπτ. β (: που απαιτεί ειδική πληρεξουσιότητα, για την προσβολή εγγράφου ως πλαστού) είναι ανεφάρμοστες (Μπέης, ανωτ., άρθρο 457 παρ. II 2 σελ. 1759 και 460 παρ. II 2 σελ. 1761), διότι αυτή δρα, κατά τα

προεκτεθέντα, κατά της γνησιότητας του εγγράφου (δηλ. ότι οι δηλώσεις που συνιστούν το περιεχόμενο του εγγράφου δεν προέρχονται από τον ενιστάμενο - βλ. Μπέη, Ερμ ΚΠολΔ, άρθρο 445 παρ. 1 σελ. 1757. Φραγκίστα/Φαλτσή, Δίκαιο αποδείξεως, παρ. παρ. 262 επ. σελ. 282 επ.). Ο δεύτερος λόγος, είναι - ενόψει του προεκτεθέντος περιεχομένου του πρώτου - άνευ αντικειμένου, διότι προϋποθέτει πως η υπογραφή ανήκει στον εκδότη, όμως το κείμενο του αξιογράφου συμπληρώθηκε μεταγενέστερα από τον λήπτη, αντισυμβατικώς. Αλλά κι αν υποθεθεί ότι ο λόγος αυτός προβάλλεται επικουρικώς, (δηλ. υπό την ενδοδιαδικαστική αίρεση απορρίψεως του πρώτου λόγου -ΚΠολΔ 219 παρ. 1), είναι αόριστος διότι δεν αναφέρεται ούτε το γεγονός της αντισυμβατικής συμπλήρωσης, ούτε η κακή πίστη της καθ' ης, απαραίτητη κατά το, εφαρμοστέο εν προκειμένω, άρθρο 22 ν. 5960/ 33 (Τσιριντάνης, ανωτ. παρ. 19 ΙΙΙ 2, σελ. 171). Κατόπιν τούτων, η ανακοπή αυτή αποβαίνει - στο μέρος κατά το οποίο κρίθηκε νόμω βάσιμη - ερευνητέα περαιτέρω, κατά την προκειμένη ειδική διαδικασία των πιστωτικών τίτλων (ΚΠολΔ 637 - 646), επειδή η διαφορά από την απαίτηση για την οποία έχει εκδοθεί η ανακοπτόμενη Διαταγή Πληρωμής δικάζεται - ως προερχόμενη από τραπεζικές επιταγές - κατά τις διατάξεις της ειδικής αυτής διαδικασίας (ΚΠολΔ 632 παρ. 3 σε συνδ. με 635).

ΙΙΙ. Ειδικώς, επί πιστωτικών τίτλων, κατ' αντιστροφή του αντικειμενικού βάρους απόδειξης που καθιερώνει η ΚΠολΔ 457 παρ. 1, ο αμφισβητών τη γνησιότητα της υπογραφής του, πρέπει ν' αποδείξει τη μη γνησιότητα (βλ. αντί πολλών ομοίων: ΕφΘεσ 1166/87 Αρμ. ΜΓ, 138). Εξάλλου, η υπό κρίση ανακοπή κατατέθηκε στις 21.10.96, δηλ. προ του ν. 2479/97, ο οποίος άρχισε να ισχύει από 6.5.97 (: ημέρα δημοσίευσής του στο αριθ. 67 τ. Α' ΦΕΚ), κατά το άρθρο 11 παρ. 2 αυτού. Επομένως, κατά τη - διαχρονικού δικαίου - διάταξη του άρθρου 6 παρ. 12 περιπτ. (στ') του ίδιου νόμου, η ανακοπή αυτή διέπεται από το δίκαιο που ίσχυε μέχρι τη δημοσίευσή του. Επομένως, είναι εν προκειμένω εφαρμοστέα και η ΚΠολΔ 643 παρ. 2 (την οποία ο εν λόγω νόμος κατήργησε με το άρθρο 6 παρ. 12 περιπτ. γ'). Κατά τη διάταξη αυτή, οι ισχυρισμοί του ανακόπτοντος πρέπει ν' αποδεικνύονται αμέσως, δηλ. αποκλειστικά με έγγραφο από το οποίο παράγεται άμεση απόδειξη (βλ. τις ΑΠ 117/87 ΕΛΔ 29. 469 και ΕφΑθ 353/87 ΕΛΔ 29. 1603 επί ποίων εγγράφων παράγεται άμεση απόδειξη) ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου, και συνεπώς όχι και με άλλα αποδεικτικά μέσα (όρκο, τεκμήριο, μάρτυρες, γνωμοδοτήσεις προσώπων ειδικών γνώσεων επιστήμης και τέχνης κλπ.) (πρβλ. επί της αντίστοιχης ΚΠολΔ 933 παρ. 4: ΑΠ - Ολομ. - 10/93 ΕΛΔ 35. 1242). Στην υπό κρίση περίπτωση, ο ανακόπτων - ως έχων κατά τα προειρημένα - το βάρος της απόδειξης του ερευνωμένου λόγου της ανακοπής του, δεν αποδεικνύει τη βασιμότητα του λόγου αυτού αμέσως (: με έγγραφα άμεσης απόδειξης ή με δικαστική ομολογία της Τράπεζας), παρά μόνον προσκομίζει έγγραφα μη παράγοντα άμεση απόδειξη (έγγραφα της καθ' ης - Υποκαταστήματος Νίκαιας Πειραιά, μηνύσεις τρίτων κατά του φερομένου ως πλαστογράφου της υπογραφής του και αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων), ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον Ειρηνοδίκη και γραφολογική ιδιωτική πραγματογνωμοσύνη (ΚΠολΔ 390), δηλ. αποδεικτικά μέσα ανεπαρκή προς άμεση ευδοκίμηση της ανακοπής του. Κατ' ακολουθία πρέπει, κατά την ΚΠολΔ 643 παρ. 2, ν' απορριφθεί η ανακοπή και να παραπεμφθεί ο - κριθείς νόμω βάσιμος λόγος της - ως μη αποδεικνυόμενος παραχρήμα, σε ιδιαίτερη συζήτηση, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου.

Δικονομία πολιτική. Αποδεικτικά μέσα. Ιδιωτικά έγγραφα. Για να εκτιμηθούν αυτά ως τέτοια ή ως δικαστικά τεκμήρια πρέπει να μην αμφισβητείται η γνησιότητά τους. (βλ. σημείωμα Π. Αρβανιτάκη ΕΠολΔ 2008, σελ. 389).

1754/2007 ΑΠ (446017)

(Α` ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Δικαστικά τεκμήρια. Μπορεί να συναχθούν και από άτυπα ή παράτυπα έγγραφα αρκεί να επιτρέπεται η εμφάνιση απόδειξης και να μην αμφισβητείται η γνησιότητα των εγγράφων. Αν δεν αμφισβητηθεί η γνησιότητα εγγράφου "αμέσως" συνάγεται ότι το έγγραφο είναι γνήσιο. **Εννοια του "αμέσως"**. Αν δεν αμφισβητηθεί η γνησιότητα της υπογραφής συνάγεται ότι γνήσιο είναι και το περιεχόμενο του εγγράφου. **Απαράδεκτη η αμφισβήτηση της γνησιότητας εγγράφου για πρώτη φορά στο Εφετείο.**

1479/2007 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ (462201)

(ΑΡΜ 2008/593, ΑΡΜ 2008/754)

Διαταγή πληρωμής. Προϋποθέσεις έκδοσης κατά τα άρθρα 623 επ. ΚΠολΔ. Η απαίτηση και το οφειλόμενο ποσό πρέπει να αποδεικνύονται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο.

Για να έχει αποδεικτική δύναμη ένα ιδιωτικό έγγραφο, πρέπει να έχει την ιδιόχειρη υπογραφή του εκδότη ή, αντί για υπογραφή, σημάδι που αυτός έβαλε και επικυρώθηκε από συμβολαιογράφο ή άλλη δημόσια αρχή, που βεβαιώνει ότι το σημάδι έχει τεθεί αντί για υπογραφή. **Ως εκδότης δε θεωρείται εκείνος που αναλαμβάνει υποχρεώσεις με το εκδιδόμενο έγγραφο, γιατί κρίσιμο στοιχείο είναι, αν το έγγραφο υπογράφηκε από εκείνον που αναλαμβάνει με αυτό υποχρεώσεις, και όχι μόνον αν το έγγραφο εκδόθηκε από κάποιον.** Συνακόλουθα, τα **τιμολόγια** δεν μπορούν να έχουν αποδεικτική δύναμη υπέρ του πωλητή, αν δεν φέρουν την υπογραφή του φερόμενου ως αγοραστή, για το νόμιμο της έκδοσης τους ή για την κατάρτιση της σύμβασης πώλησης. Το ίδιο ισχύει και για τα **δελτία αποστολής εμπορευμάτων**, εφόσον αυτά δεν φέρουν την υπογραφή του φερόμενου ως αγοραστή για την απόδειξη της παραλαβής των αναφερόμενων εμπορευμάτων.

Τα ιδιωτικά έγγραφα αποτελούν απόδειξη και υπέρ του εκδότη τους, κατ` άρθρο 447 ΚΠολΔ, μόνον αν τα προσκόμισε ο αντίδικος, ή αν πρόκειται για βιβλία που αναφέρονται στο άρθρο 444 ΚΠολΔ.

Αν η ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, που εκδόθηκε με βάση τιμολόγιο πώλησης, αφορά στην αμφισβήτηση από τον αγοραστή της γνησιότητας της υπογραφής του στο τιμολόγιο, το βάρος απόδειξης της γνησιότητας της υπογραφής φέρει ο πωλητής, κατ` άρθρο 457 παρ. 1 ΚΠολΔ. **Και τούτο διότι η αμφισβήτηση της υπογραφής του εκδότη στα ιδιωτικά έγγραφα (στα οποία δεν ισχύει το κατ` άρθρο 455 ΚΠολΔ τεκμήριο γνησιότητας των δημόσιων εγγράφων) αποτελεί απάντηση στους ισχυρισμούς του αντιδίκου (κατ` άρθρο 261 ΚΠολΔ) και όχι ένσταση (κατ` άρθρο 262 ΚΠολΔ).**

"Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ, εκδόσεως του Δ.Σ. Θεσσαλονίκης".

281 1664/2007 ΜΠΡ ΑΘ (459875)

(ΕΤΡΑΞΗΡΔ 2008/766)

Απόδειξη. Πότε οι φωτογραφίες ή οι φωτοτυπίες εγγράφων λαμβάνονται υπόψη για

τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων. Αν κριθεί από το δικαστήριο απαραίτητη η προσαγωγή του πρωτοτύπου εγγράφου, τότε το προσκομισθέν αντίγραφο, έστω και αν είναι επικυρωμένο, δεν λαμβάνεται υπόψη για την απόδειξη του ισχυρισμού του διαδίκου. Ο εναγόμενος αρνείται ότι υπέγραψε την επικαλούμενη από την ενάγουσα υπεύθυνη δήλωση περί αναγνώρισης και αναδοχής χρέους. Η ενάγουσα προσκομίζει ανεπικύρωτο φωτοαντίγραφο της υπεύθυνης δήλωσης. **Επειδή αμφισβητείται η γνησιότητα του εγγράφου, το δικαστήριο κρίνει απαραίτητο να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης, για να προσκομιστεί από την ενάγουσα το πρωτότυπο της υπεύθυνης δήλωσης. Αναβάλλεται η έκδοση οριστικής απόφασης.**

1798/2006 ΑΠ (416817)

(ΧΡΙΑΔ 2007/147)

Απόδειξη. Τα ιδιωτικά έγγραφα, σε αντίθεση με τα δημόσια, δεν έχουν το τεκμήριο της γνησιότητας. Η επίκληση και η προσαγωγή τέτοιου εγγράφου εμπεριέχει τον ισχυρισμό του διαδίκου για τη γνησιότητά του. Ο αντίδικος έχει το βάρος της δήλωσης για άρνηση της γνησιότητας και ο διάδικος που το επικαλείται, οφείλει να αποδείξει τη γνησιότητά του. Αν το έγγραφο φέρει υπογραφή, η αμφισβήτηση της γνησιότητας αναφέρεται στην υπογραφή. Τεκμήριο που παράγεται όταν η υπογραφή είναι γνήσια.

1480/2006 ΕΦ ΠΑΤΡ (467770)

(ΑΧΑΝΟΜ 2007/485)

Πλαστότητα εγγράφου. Πλαστότητα επιταγής. Προτείνεται κατά οποιουδήποτε κομιστή. Προτείνεται μόνο από εκείνον του οποίου πλαστογραφήθηκε η υπογραφή και πρέπει να αποδείξει τον ισχυρισμό του. Αν η πλαστογραφία αποδίδεται σε ορισμένο άτομο, μπορεί να προταθεί σε οποιαδήποτε στάση της δίκης με κύρια ή παρεμπίπτουσα αγωγή ή με τις προτάσεις ή και προφορικά όταν η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική. Όποιος προβάλλει ισχυρισμούς για πλαστότητα εγγράφου είναι υποχρεωμένος ταυτόχρονα να προσκομίσει τα έγγραφα που αποδεικνύουν την πλαστότητα και να αναφέρει ονομαστικά τους μάρτυρες και τα άλλα αποδεικτικά μέσα, αλλιώς οι ισχυρισμοί είναι απαράδεκτοι. (463 ΚΠολΔ). Αυτή η υποχρέωση έχει εφαρμογή μόνο όταν ο ισχυρισμός πλαστότητας προβάλλεται κατ' ένσταση ή με παρεμπίπτουσα αγωγή όχι δε όταν η πλαστότητα του εγγράφου προτείνεται με κύρια αυτοτελή αγωγή αλλά και με ανακοπή. "Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό ΑΧΑΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ, εκδόσεως του Δ.Σ.

15/2005 ΕΙΡ ΠΛΩΜ (415082)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Διαταγή πληρωμής. Ανακοπή. Λόγοι. **Ένσταση πλαστογραφίας υπογραφής.** Όταν η πλαστότητα του εγγράφου προτείνεται με κύρια αυτοτελή αγωγή και με ανακοπή που αποτελεί εισαγωγικό δικόγραφο αυτοτελούς δίκης, ο ανακόπτων δεν οφείλει να αναφέρει στο δικόγραφο ονομαστικά τους μάρτυρες και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα.

110/2004 ΕΦ ΛΑΡ (397125)

(ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2004/698, ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ 2004/327)

Επιταγή. **Αμφισβήτηση γνησιότητας εγγράφου.** Η σχετική δήλωση πρέπει να γίνει **αμέσως**, διαφορετικά το έγγραφο θεωρείται αναγνωρισμένο

341/2004 ΕΦ ΠΑΤΡ (396673)

(ΑΧΑΝΟΜ 2005/255)

Πλαστογραφία. Ενσταση πλαστότητας βεβαίωσης ασφάλισης. Προτείνεται νόμιμα για πρώτη φορά στο εφετείο αλλά απορρίπτεται για έλλειψη ειδικής πληρεξουσιότητας. Ενσταση γνησιότητας εγγράφου. Εννοια.

"Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό ΑΧΑΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ, εκδόσεως του Δ.Σ. Πατρών".

341/2004

(Εισηγητής: Γεράσιμος Τσουνής, εφέτης).

(Δικηγόροι: Παναγιώτα Τζάρου, Ευάγγελος Ματσούκης, Κωνσταντίνος Βγενόπουλος).

Με τον πρώτο λόγο εφέσεως η εκκαλούσα ασφαλιστική εταιρία προβάλλει τον ισχυρισμό ότι η πρωτοδίκως προσκομισθείσα για την απόδειξη της συμβάσεως ασφαλίσεως του ζημιογόνου αυτοκινήτου βεβαίωση ασφαλίσεως, η οποία φέρεται να έχει εκδοθεί από αυτήν, **είναι πλαστή**, κατονομάζει δε ως πλαστογράφους τους Μ.Π. και Ζ.Π. (οδηγό και ιδιοκτήτρια, αντίστοιχα, του ζημιογόνου αυτοκινήτου). Ο ισχυρισμός αυτός, καίτοι παραδεκτά προτείνεται για πρώτη φορά στο Εφετείο (άρθρο 461 Κ.Πολ.Δικ), πρέπει κατ' αρχήν να απορριφθεί ως απαράδεκτος για έλλειψη της απαιτούμενης από το νόμο για την προβολή του ειδικής πληρεξουσιότητας (άρθρο 98β του Κ. Πολ.Δικ.) του προτείνοντος αυτόν (ισχυρισμό) με το δικόγραφο της εφέσεως πληρεξουσίου δικηγόρου της εκκαλούσας, δοθέντος ότι και κατά την συζήτηση της υποθέσεως, όπως προκύπτει από τα πρακτικά της δίκης, η εκκαλούσα εκπροσωπήθηκε από πληρεξούσιο δικηγόρο και δεν παραστάθηκε στη δίκη δια του νομίμου εκπροσώπου της μαζί με αυτόν (πληρεξούσιο δικηγόρο), ώστε η έλλειψη αυτής (ειδικής πληρεξουσιότητας) να θεραπευθεί με την μεταγενέστερη και αναδρομικώς ενεργούσα έγκριση της, συναγόμενη και από την αυτοπρόσωπη (δια του νομίμου εκπροσώπου της) παράσταση αυτής στο ακροατήριο και τον διορισμό πληρεξουσίου δικηγόρου προς εκπροσώπηση της (Ολ. ΑΠ 1408/1984 ΕλΔνη 1985, 198, ΑΠ 1160/1988 ΕλΔνη 1991, 334). **Ούτε μπορεί ο ως άνω ισχυρισμός περί πλαστότητας να εκτιμηθεί εν προκειμένω ως ισχυρισμός αμφισβήτησεως της γνησιότητας του παραπάνω ιδιωτικού εγγράφου, δοθέντος ότι η εκκαλούσα δεν αμφισβήτησε τη γνησιότητα της υπογραφής του εκπροσώπου της παρά πόδας του εγγράφου, οπότε κατά το νόμο (άρθρο 457 παρ. 2 και 3 ΚΠολΔικ) θεωρείται ότι έχει διαπιστωθεί η γνησιότητα του περιεχομένου του.**

672/2004 ΜΠΡ ΘΗΒ (385315)

(ΕΕΜΠΔ 2005/71, ΔΙΚΗ 2005/70)

Επιταγή. Υπογραφή από πληρεξούσιο. Εάν δεν προκύπτει από το έγγραφο η αντιπροσώπευση, ευθύνεται ατομικά ο αντιπρόσωπος. Αμφισβήτηση γνησιότητας υπογραφής από τον αντιπροσωπευόμενο. Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής. Με σημείωμα Κώστα Μπέη στη ΔΙΚΗ.

655/2003 ΑΠ (332339)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Ειδική διαδικασία άρθρων 678-681. Δεν λαμβάνονται υπόψη κατ' αυτήν έγγραφα μη γνήσια ή πλαστά.

Τα ιδιωτικά έγγραφα **δεν έχουν τεκμήριο γνησιότητας**. Εφ' όσον το ιδιωτικό έγγραφο είναι ενυπόγραφο, **αδιάφορα εάν φέρει την υπογραφή εκείνου κατά του οποίου προσάγεται ή τρίτου**, το παραγόμενο από τη μη αμφισβήτηση της γνησιότητας υπογραφής αμάχητο τεκμήριο περί της γνησιότητας του υπερκειμένου περιεχομένου του εγγράφου, που καλύπτεται από την υπογραφή, ανατρέπεται μόνο με την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού.

Σε μια τέτοια περίπτωση, εάν το δικαστήριο, χωρίς να εξετάσει τη γνησιότητα του περιεχομένου του εγγράφου, το λάβει ή δεν το λάβει υπόψη της, τότε υποπίπτει στην πλημμέλεια του άρθρου 559 αρ. 11 ΚΠΟΛΔ, διότι εκτιμά ή δεν εκτιμά το έγγραφο προτού διαπιστώσει, όπως οφείλει, εάν εμπίπτει ή όχι στα επιτρεπόμενα από το νόμο αποδεικτικά μέσα.

1149/2002 ΑΠ (353987)

(Δ/ΝΗ 2004/485)

Απόδειξη. Πότε τα δικαστικά τεκμήρια μπορούν να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικά μέσα. Αμφισβήτηση της γνησιότητας ιδιωτικού εγγράφου. Εκείνος που το επικαλείται και το προσάγει οφείλει να αποδείξει την γνησιότητα του εγγράφου, εκτός να είναι τόσο φανερά αλλαγμένο. Αναγνώριση της γνησιότητας της υπογραφής.

368/2002 ΕΦ ΛΑΡ (322807)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ, Δ/ΝΗ 2004/526)

Τραπεζική επιταγή. Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής.

Ενσταση πλαστότητας.

Προϋποθέσεις για την προσβολή εγγράφου ως πλαστού. Αρνηση γνησιότητας εγγράφου.

430/2001 ΑΠ (304214)

Δικαστικά τεκμήρια μπορούν να συναχθούν από οπουδήποτε, άρα και από άκυρα και παράτυπα έγγραφα, εφόσον είναι παραδεκτή η απόδειξη με μάρτυρες. **Πρέπει, όμως, να είναι αποδεδειγμένη η γνησιότητα του εγγράφου.**

Τα ιδιωτικά έγγραφα δεν έχουν το τεκμήριο της γνησιότητας. Ο αντίδικος του προσάγοντος το ιδιωτικό έγγραφο έχει το βάρος της δηλώσεως περί αρνήσεως της γνησιότητας, ο δε πρώτος βαρύνεται με την απόδειξη αυτής, όταν αμφισβητηθεί.

Υπογραφή ορισμένου προσώπου είναι και η σημείωση του ονόματός του στο τέλος του εγγράφου με δική του γραφική ενέργεια, που εμφανίζει το γραφικό του χαρακτήρα.

1616/2001 ΑΠ (317683)

(Δ/ΝΗ 2002/407)

Απόδειξη. Τα ιδιωτικά έγγραφα δεν έχουν το τεκμήριο της γνησιότητας. Ο αντίδικος του διαδίκου που επικαλείται και προσκομίζει το έγγραφο έχει το βάρος της δήλωσης για άρνηση της γνησιότητας, ο δε διάδικος της απόδειξης αυτής. Το τεκμήριο γνησιότητας του υπερκειμένου περιεχομένου του εγγράφου που καλύπτεται από την υπογραφή ή ανατρέπεται μόνο με την προσβολή του εγγράφου ως πλαστού. Η απόδειξη της γνησιότητας της υπογραφής επιβάλλεται και όταν το έγγραφο χρησιμοποιήθηκε για τη **συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων**

70/2001 ΕΦ ΛΑΡ (301088)

(ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ/2001 (90), Δ/ΝΗ 2004/526)

Ιδιωτικά έγγραφα ως αποδεικτικά μέσα.

Προϋποθέσεις αποδεικτικής τους δυνάμεως.

Η αμφισβήτηση της γνησιότητας

ιδιωτικού εγγράφου αποτελεί άρνηση και όχι ένσταση και γι' αυτό **δεν απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα**. Πότε πρέπει να προβάλλεται. Πώς γίνεται η απόδειξη της γνησιότητας του ιδιωτικού εγγράφου.

Τα τιμολόγια

πώλησης δεν παρέχουν άμεση απόδειξη εις βάρος του αγοραστή, εκτός εάν φέρουν την υπογραφή του ως παραλήπτη ή συνδυάζονται με άλλα έγγραφα.

19/2001 ΕΙΡ ΦΛΩΡ (336826)

(ΑΡΜ 2003/1132)

Διαταγή πληρωμής: Για να ζητηθεί η έκδοση διαταγής πληρωμής για χρηματική απαίτηση ή απαίτηση παροχής χρεωγράφων, η ύπαρξη της οποίας αποτελεί ειδική διαδικαστική προϋπόθεση για την έκδοσή της, πρέπει η απαίτηση και το οφειλόμενο ποσό να αποδεικνύονται με δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο.

Ιδιωτικό έγγραφο: Για να έχει αποδεικτική ισχύ πρέπει να φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του εκδότη. Τα **τιμολόγια** και οι αποδείξεις λιανικής πώλησης που εκδίδονται στην αγορά από εμπόρους δεν έχουν αποδεικτική δύναμη σε βάρος εκείνου στο όνομα του οποίου εκδόθηκαν από τον πωλητή, παρά μόνον αν φέρουν και την υπογραφή του φερόμενου ως αγοραστή για το νόμιμο της έκδοσής τους.

Το

απαιτούμενο έγγραφο για την έκδοση διαταγής πληρωμής υπάρχει και στην περίπτωση κατά την οποία επί του εγγράφου **τίθεται υπογραφή από αντιπρόσωπο ο οποίος μπορεί να το υπογράψει είτε με το όνομά του είτε με το όνομα του αντιπροσωπευομένου υποχρέου προσώπου, κατόπιν εντολής και εξουσιοδοτήσεως του**

τελευταίου, χωρίς να απαιτείται και η εντολή και πληρεξουσιότητα αυτή να περιβάλλονται τον τύπο του εγγράφου. Τέτοια προϋπόθεση δεν θέλησε ο νομοθέτης, ο οποίος προφανώς απέβλεψε στη θεραπεία των συναλλακτικών αναγκών, οι οποίες απαιτούν ταχύτητα προκειμένου για εμπορικές συναλλαγές. **Αν το φερόμενο ως υπόχρεο πρόσωπο ισχυρίζεται ότι δεν υπήρχε η πληρεξουσιότητά του για να τεθεί η υπογραφή του ή η υπογραφή τρίτου προσώπου επί του εγγράφου, με βάση το οποίο εκδόθηκε η διαταγή πληρωμής, τότε μπορεί να ασκήσει ανακοπή κατ' αυτής, οπότε, αποδεικνύοντας την έλλειψη πληρεξουσιότητας προς αντιπροσώπευση, θα επιτύχει την ακύρωση της διαταγής πληρωμής.**

Αν τα τιμολόγια ή οι αποδείξεις που δεν έχουν υπογραφεί από τον υπόχρεο συνδυάζονται με άλλα έγγραφα, όπως είναι τα δελτία αποστολής των εμπορευμάτων, τα οποία φέρουν υπογραφή του υποχρέου ή προσώπου που τον αντιπροσωπεύει για την παραλαβή των εμπορευμάτων που αναφέρονται και στα τιμολόγια ή τις αποδείξεις, από τα οποία αποδεικνύονται τα στοιχεία των τιμολογίων ή των αποδείξεων και κυρίως η κατάρτιση της σύμβασης και, εφόσον πρόκειται για σύμβαση πώλησης, η παραλαβή από τον αγοραστή των πωληθέντων πραγμάτων, τότε με βάση τα έγγραφα αυτά και τα τιμολόγια ή τις αποδείξεις αποδεικνύεται εγγράφως η ύπαρξη της απαίτησης και είναι δυνατόν να ζητηθεί η έκδοση αυτής να στηρίζεται σε συνδυασμό περισσότερων εγγράφων, αρκεί αυτά να έχουν αποδεικτική δύναμη.

Ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής με βάση τιμολόγια πώλησης ή απόδειξη λιανικής πώλησης και δελτία αποστολής εμπορευμάτων: Κατά τη συζήτησή της, εφόσον αυτή **στηρίζεται στην αμφισβήτηση της γνησιότητας της υπογραφής του αγοραστή επί των ενλόγω εγγράφων, ο καθού η ανακοπή πωλητής φέρει το βάρος της αποδείξεως αυτής της γνησιότητας,** αφού η αμφισβήτηση της υπογραφής του εκδότη στα ιδιωτικά έγγραφα, στα οποία δεν ισχύει το κατ' άρθρο 457 παρ. 1 ΚΠολΔ τεκμήριο της γνησιότητας των δημοσίων εγγράφων, αποτελεί απάντηση στους ισχυρισμούς του αντιδίκου, σύμφωνα με το άρθρο 261 ΚΠολΔ, δηλ. άρνηση και όχι ένσταση κατ' άρθρο 262 ΚΠολΔ.

Σημείωση Φ.Ο. στον ΑΡΜ. σελ. 1136.

Η περίληψη αυτή ελήφθη από το περιοδικό "ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ" εκδόσεως Δ.Σ. Θεσσαλονίκης.

[1319/2005 ΑΠ \(395950\)](#)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Πληρεξουσιότητα. **Για την άρνηση της γνησιότητας ιδιωτικού εγγράφου αρκεί η γενική πληρεξουσιότητα.**

[110/2004 ΕΦ ΛΑΡ \(397125\)](#)

(ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2004/698, ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ 2004/327)

Επιταγή. Αμφισβήτηση γνησιότητας εγγράφου. Η σχετική δήλωση πρέπει να γίνει αμέσως, διαφορετικά το έγγραφο θεωρείται αναγνωρισμένο. Η έκδοση επιταγής από εκπρόσωπο της εταιρείας.

[215/2004 ΕΦ ΔΩΔ \(374507\)](#)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Ανακοπή κατά διαταγή πληρωμής από σύμβαση δανείου εκδικάζεται με τακτική διαδικασία. Επικαλούμενος ιδιωτικό έγγραφο φέρει επί άρνησης γνησιότητας βάρος απόδειξης ενώ επί συνυπογράφου αμάχητο τεκμήριο γνησιότητας λόγω μη αμφισβήτησης ανατρέπεται με απόδειξη πλαστότητας.

268/2004 ΕΦ ΛΑΡ (397130)

(ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2004/716)

Ακάλυπτη επιταγή.

Ενσταση πλαστότητας της υπογραφής από την εναγομένη. Αντιστροφή του βάρους αποδείξεως. **Στους πιστωτικούς τίτλους φέρει το βάρος αποδείξεως αυτός που αμφισβητεί την γνησιότητα της υπογραφής του.**

1403/2002 ΑΠ (325328)

(Α' ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ)

Λόγος αναιρέσεως εκ της ΚΠολΔ 559 αρ. 8. Εννοια πραγμάτων κατά την ανωτέρω δικονομική διάταξη. Γνησιότητα ιδιωτικού εγγράφου. Ποιος φέρει το βάρος αποδείξεως εφ' όσον αμφισβητείται. Προσβολή εγγράφου ως πλαστού στη διαδικασία των εργατικών διαφορών. Προϋποθέσεις παραδεκτής και νόμιμης προβολής του σχετικού ισχυρισμού (αναιρεί την Εφετείου Πειραιώς 554/2001).

723/2000 ΑΠ (294585)

Α ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ/2000 (1), ΑΡΧΝ/2001 (93)

Από τις διατάξεις των άρθρων 457 παρ. 1 και 2 Κ.Πολ.Δικ. που ορίζουν, η μεν πρώτη ότι ?τη γνησιότητα ιδιωτικού εγγράφου, εφόσον αμφισβητείται, πρέπει να την αποδείξει εκείνος που το επικαλείται και το προσάγει?..?, η δε δεύτερη ότι ?εκείνος κατά του οποίου προσάγεται ιδιωτικό έγγραφο οφείλει να δηλώσει αμέσως αν αναγνωρίζει ή αρνείται τη γνησιότητα της υπογραφής, διαφορετικά το έγγραφο θεωρείται αναγνωρισμένο?, προκύπτει ότι η άρνηση της γνησιότητας ιδιωτικού εγγράφου πρέπει να είναι ρητή, σαφής και ειδική και να γίνει κατά τη συζήτηση κατά την οποία τούτο προσάγεται, εάν δε αυτό δεν γίνει, θεωρείται ότι αναγνωρίσθηκε σιωπηρά η γνησιότητα του ιδιωτικού εγγράφου και τυχόν αμφισβήτηση της γνησιότητας αυτού σε μεταγενέστερη συζήτηση είναι απαράδεκτη (ΑΠ 511/1995). Επομένως ο πρώτος λόγος αναιρέσεως του δικογράφου των προσθέτων, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, από το άρθρο 559 αριθ. 11 ΚΠολ.Δικ, η πλημμέλεια ότι το εφετείο έλαβε υπόψη ως δικαστικά τεκμήρια τα από 5.3.1982, 4.3.1982 και 14.12.1984 μεταξύ των διαδίκων ιδιωτικά έγγραφα ?των οποίων είχε αμφισβητηθεί η γνησιότης?, είναι απαράδεκτος λόγω αοριστίας του, αφού δεν προσδιορίζεται στο αναιρετήριο η συζήτηση κατά την οποία ο αναιρεσίβλητος προσκόμισε τα έγγραφα αυτά και δεν αναφέρεται ότι η αμφισβήτηση της γνησιότητας από τον αναιρεσιόντα έγινε κατά τη συζήτηση αυτή. Συνακολούθως δε ο ίδιος λόγος αναιρέσεως, κατά το μέρος του με το οποίο αποδίδεται από την

ίδια διάταξη η πλημμέλεια ότι το τρίτο από τα έγγραφα αυτά λήφθηκε υπόψη ?καίτοι είχε προσβληθεί ως πλαστό? είναι αβάσιμος, διότι από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το εφετείο, μετά από εκτίμηση των ταχθεισών αποδείξεων επί του περί πλαστότητας του εγγράφου τούτου ισχυρισμού, δέχθηκε ανελέγκτως ότι τούτο δεν είναι πλαστό.

450/2000 ΕΦ ΠΕΙΡ (293793)

ΠΕΙΡΝΟΜΟΛ/2000 (335)

Διαταγή πληρωμής. Προϋποθέσεις εκδόσεως. Αποδεικτική δύναμη ιδιωτικού εγγράφου. Τιμολόγια.

Περαιτέρω το ιδιωτικό έγγραφο για να έχει αποδεικτική δύναμη πρέπει να φέρει την ιδιόχειρη υπογραφή του εκδότη του σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο άρθρο 443 ΚΠολΔ κατά την έννοια του οποίου ως εκδότης θεωρείται εκείνος που αναλαμβάνει υποχρεώσεις με το εκδιδόμενο έγγραφο, διότι κρίσιμο σχετικώς στοιχείο είναι αν το έγγραφο αυτό υπογράφεται από εκείνον που υποχρεώνεται από αυτό και όχι ποιος το έγραψε. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι τα τιμολόγια που εκδίδονται στην αγορά για φορολογικούς λόγους δεν έχουν αποδεικτική δύναμη για εκείνον στο όνομα του οποίου, ως αγοραστή, εκδόθηκαν από τον πωλητή. Ετσι, με μόνα τα τιμολόγια του πωλητή δεν είναι δυνατή η έκδοση διαταγής πληρωμής κατά του αγοραστή, διότι δεν αποδεικνύεται από αυτά η κατάρτιση της συμβάσεως πωλήσεως, η οποία αποτελεί την γενεσιουργό αιτία της χρηματικής απαιτήσεως, ούτε η παραλαβή από τον φερόμενο αγοραστή των εμπορευμάτων που αναφέρονται σε αυτά. Αν όμως υπάρχει στο τιμολόγιο η υπογραφή του αγοραστή για παραλαβή των εμπορευμάτων που αναφέρονται σε αυτό, τότε είναι δυνατή η έκδοση διαταγής πληρωμής για το οφειλόμενο τίμημα με μόνο το έγγραφο αυτό.

1501/1999 ΑΠ (501876)

(ΕΕΝ 2001/276)

Δικονομία πολιτική. Απόδειξη. Δικαστικά τεκμήρια. Αμφισβήτηση της γνησιότητας ιδιωτικού εγγράφου. Αναιρείται η προσβαλλόμενη απόφαση, γιατί έλαβε υπόψη της πράγματα, ουσιώδη στην έκβαση της δίκης χωρίς απόδειξη.